ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

Ижтимоий-сиёсий шаҳар газетаси

Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлаган

№ 53 (8.637) ◆ 1995 йил 8 май, душанба ◆ Сотувда эркин нархда

ОЛИЙ МАЖЛИСНИНГ 1995 ЙИЛ 5 МАЙДАГИ ҚАРОРИГА ИЛОВА

КОМИССИЯ ТАРКИБИ

1. Халилов Эркин Ҳамдамович — Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Раиси (комиссия раиси)

2. Ғуломова Дилбар Муҳаммадхоновна — Бош вазир ўринбосари, Ўзбекистон хотин-қизлар қўмитасининг раиси

3. Рапиғалиев Бургутали — Наманган вилояти ҳокими

4. Усмонов Соиб — уруш ва меҳнат фахрийлари Қашқадарё вилоят кенгашининг раиси

5. Эшонов Баҳодир Отабоевич — Олий Мажлис Қонунчилик ва суд-ҳуқуқ масалалари қўмитасининг раиси

6. Дониёров Улуғбек Худойбердиевич — «Адолат» социал-демократик партияси Сиёсий кенгашининг котиби

7. Бобоев Ҳалимбой — Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат ва ижтимоий қурилиш академиясининг проректори

8. Исмоилов Нурдинжон Мўйдинхонович — Олий Мажлис Қонунчилик ва суд-ҳуқуқ масалалари қўмитаси раисининг ўринбосари

9. Ҳамидов Ҳусниддин — Ўзбекистон Республикаси Фанлар академияси Қорақалпоғистон бўлими Адабиёт ва тиллар институти шўъбасининг мудири

СУРАТДА: сессия залида.

С. Зуфаров олган суратлар.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ МАЖЛИСИНИНГ ИККИНЧИ СЕССИЯСИ ТЎҒРИСИДА АХБОРОТ

5 май куни Тошкентда биринчи чақириқ Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг иккинчи сессияси ўз ишини бошлади. Сессия ишида Ўзбекистон Президенти Ислом Каримов қатнашмоқда. Парламент ишида, шунингдек, республика ҳукумати иштирок этмоқда, унга хорижий мамлакатларнинг Ўзбекистондаги элчихоналари, Ўзбекистон ва чет эл оммавий ахборот воситаларининг вакиллари таклиф қилинган.

Сессияни республика Олий Мажлисининг Раиси Э. Халилов очди.

Сессия қатнашчилари сессиялар оралиғида вафот этган депутат Усмон Мансуров хотирасини бир дақиқа сукут сақлаб ёдга олдилар.

Сессиянинг кун тартиби тасдиқланди ва унинг котибияти сайланди.

Депутатлар сессиянинг кун тартибидаги биринчи масала — Ўзбекистон Республикаси Президентининг ваколатлари муддатини 1997 йилдан 2000 йилгача узайтириш тўғрисидаги Референдум якунлари ҳақидаги ахборотни тингладилар. Бу ҳақда Референдумни ўтказувчи Марказий комиссия раиси Қ. Аҳмедов маъруза қилди.

Сессияда Президент Ислом Каримов нутқ сўзлади.

Президент ўз нутқида Референдум натижасига кўра 1997 йилдан 2000 йилгача узайтирилган президентлик ваколатлари муддатини давлат бошлиғи лавозимида бўлишлигининг иккинчи муддати деб ҳисоблаш тўғрисидаги масалани қўйди.

Олий Мажлис мазкур баёнотни муҳокама этиб, махсус қарор қабул қилди, ушбу қарор матбуотда эълон қилинмоқда.

Республика Бош вазирининг ҳукумат Олий Мажлис олдида ўз ваколатларини соқит қилиши хусусидаги аризаси муносабати билан Ўзбекистон Президентининг Вазирлар Маҳкамасининг таркиби тўғрисидаги Фармонини тасдиқлаш ҳақидаги масала кўриб чиқилди. Бу ҳақда Олий Мажлис Раиси Э. Халилов маъруза қилди.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг таркиби ҳақидаги Фармон тасдиқланди.

Депутатлар Олий Мажлиснинг иш тартиби лойиҳасини иккинчи ўқишда муҳокама қилдилар. Олий Мажлис Раисининг ўринбосари Б. Бугровнинг шу ҳақдаги маърузаси тингланди. Музокараларда депутатлардан А. Миржалилов, Ш. Зайнобиддинов, Ҳ. Ғойиббоев, Ф. Омонов сўзга чиқдилар. Парламент иш тартиби тасдиқланди.

Олий Мажлис Раисининг ўринбосари А. Қосимов маърузаси бўйича Олий Мажлис қўмиталари ва комиссиялари тўғрисидаги низом қабул қилинди.

Олий Мажлис Раисининг ўринбосари Б. Шодиева таклифига биноан депутатлар қўмиталар таркибини тасдиқладилар.

Олий Мажлис республика Олий суди аъзолари ва Олий хўжалик судини сайлади. М. Абдусаломов Олий хўжалик судининг раиси этиб тасдиқланди.

(ЎзА).

* * *

6 май куни Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси иккинчи сессияси ўз ишини давом эттирди.

Сессияда қатор қонун лойиҳалари, бошқа муҳим ҳужжатлар кўриб чиқилди ва улар юзасидан тегишли қарорлар қабул қилинди. Сессияда бошқа масалалар ҳам кўриб чиқилди.

Шу билан биринчи чақириқ Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг иккинчи сессияси ўз ишини якунлади.

ВАТАН — САЖДАГОҲ КАБИ МУҚАДДАСДИР

ПРЕЗИДЕНТ ИСЛОМ КАРИМОВНИНГ ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ МАЖЛИСИНИНГ ИККИНЧИ СЕССИЯСИДА СЎЗЛАГАН НУТҚИ

Ассалому алайкум, муҳтарам депутатлар!

Қадрли дўстлар!

Бугун, баҳор фасли ҳаммага янги куч-қувват, ғайрат бағишлаб турган бир пайтда сизлар билан учрашаётганимдан ғоят мамнунман. Одамларимизнинг, халқимизнинг кайфияти хуш бўлса, шу жумладан, халқ вакиллари — депутатларимизнинг ҳам чеҳраси очиқ бўлса, бу ҳол олдимиздаги улкан ва мураккаб муаммоларни ечишда, вазифаларни адо этишда бизга мадад берувчи куч бўлиши шубҳасиз.

Мен бугун сизларнинг диққат-эътиборингизни асосан иккита масалага қаратмоқчиман:

Биринчи масала. Мамлакатимизда ўтказилган умумхалқ Референдуми муносабати билан баъзи бир фикр-мулоҳазаларимни сиз, муҳтарам халқ вакиллари билан ўртоқлашмоқчиман.

Иккинчи масала. Ушбу сессиянинг тарихий сана — фашизм устидан қозонилган Буюк Ғалабанинг 50 йиллиги арафасида ўтказилаётганини назарда тутиб, бу борадаги фикрларимни билдирмоқчиман.

Ҳаммангизга маълум, март ойининг охирида ўтказилган умумхалқ Референдуми давлатимиз ҳаётида тарихий воқеа бўлди.

Референдумнинг якунлари сизларга яхши маълум.

Бу тўғрида Марказий сайлов комиссиясининг раиси Қудратилла Аҳмедов ҳам батафсил ахборот бериб ўтди.

Лекин, бугунги фурсатдан фойдаланиб, Референдум ҳақида гапирар эканмиз, баъзи бир муҳим масалаларга тўхталиб, уларни яна бир бор аниқлаб олишимиз зарур деб ўйлайман.

Авваломбор:

Референдумнинг асосий вазифаси нимадан иборат эди? Уни ўтказишдан кўзда тутилган мақсад нима эди?

Референдумнинг якун-натижалари нимани кўрсатди? Ва биз бу якунлардан қандай хулоса чиқаришимиз даркор?

Биринчидан: Референдум, ҳаётимизнинг асосий қонуни бўлмиш Конституциямиз асосида, содда қилиб айтганда, умумхалқ маслаҳати тарзида ўтказилган тадбир бўлиб, умумдавлат аҳамиятига молик саволга халқимизнинг, сайловчиларимизнинг жавобини аниқлаш мақсадида ўтказилди.

Бошқача айтганда, Референдум воситасида Президент ва парламентнинг ваколат муддатларини мувофиқлаштириш, қонунчилик ва ижроия ҳокимияти тармоқларининг, керак бўлса, бутун халқнинг фаолият бирлигини таъминлаш масаласида сайловчиларимизнинг муносабатини, фикрини билиш мақсад қилиб қўйилган эди.

Яна бир бор шуни такрорлаб айтиш керакки, бугунги кунда Ўзбекистонда сиёсий тизим тикланаётган, ҳокимият турли тармоқларининг фаолияти шаклланаётган масъулиятли бир пайтда уларнинг ҳаракатларини бир-бирига уйғунлаштириш, улар ўртасидаги номутаносибликни бартараф этиш, келгусида низо-адоватларга олиб келиши мумкин бўлган ҳолатларга чек қўйиш — буларнинг ҳаммаси бугунги ва эртанги ҳаётимизнинг ҳал қилувчи масалалари эканини аксарият жамоатчилигимиз, халқимиз тўғри тушунади, яхши англайди.

Агар биз ҳокимият турли тармоқлари ўртасидаги номутаносибликка бепарво қарасак, мана шундай иллатларнинг томир отиб кетишига йўл қўйиб берган бўламиз. Бу эса охир-оқибатда сиёсий ҳаётимизнинг соғлом муҳитига, унинг демократик пойдеворига салбий таъсир кўрсатиши муқаррар. Буни ҳаммамиз бошқа давлатларнинг мисолида яққол кўриб турибмиз.

Узоққа бормасдан ўзимизнинг қўшни, ўзини демократик ҳисоблаётган давлатлар мисолида бундай қарама-қаршилик нимага олиб келганини, баъзи давлатлар эса замбарак остида, ўққа тутиб, қонуний парламентларини тарқатиб юборганларида кўриш мумкин.

(Давоми 2-бетда).

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ ФАРМОНИ

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИ ТАРКИБИ ҲАҚИДА

1. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг 98-моддасига мувофиқ янги сайланган Олий Мажлис олдида ўз ваколатларини зиммасидан соқит қилганлиги муносабати билан Вазирлар Маҳкамаси қуйидаги таркибда тузилсин:

Муталов Абдулҳошим — Ўзбекистон Республикаси Бош вазири

Жўрабеков Исмоил Ҳакимович — Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг биринчи ўринбосари

Пайгин Юрий Федорович — Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари

Саидқосимов Саидмухтор Саидғозиевич — Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари

Султонов Ўткир Тўхтамуродович — Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари, Ташқи иқтисодий алоқалар вазири

Усмонов Мираброр Зуфарович — Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари

Чжен Виктор Анатольевич — Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари, Ўзбекистон Республикаси давлат мулкини бошқариш ва тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш Давлат қўмитасининг раиси

Юнусов Рустам Расулович — Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари

Ҳамидов Бахтиёр Султонович — Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари, Молия вазири

Ҳаққулов Қайим Жалилович — Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари, Нефть ва газ саноати миллий корпорацияси бошқарувининг раиси

Ғуломова Дилбар Муҳаммадхоновна — Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари, Ўзбекистон хотин-қизлар қўмитаси раиси

Алматов Зокиржон — Ўзбекистон Республикаси Ички ишлар вазири

Аҳмедов Рустам Ўрмонович — Ўзбекистон Республикаси Мудофаа вазири

Мардиев Алишер Мардиевич — Ўзбекистон Республикаси Адлия вазири

Комилов Абдулазиз Ҳафизович — Ўзбекистон Республикаси Ташқи ишлар вазири

Отаев Валерий Йўлдошевич — Ўзбекистон Республикаси Энергетика ва электрлаштириш вазири

Ҳусанов Расулмат — Ўзбекистон Республикаси Қишлоқ хўжалиги вазири

Гиниятуллин Рим Абдулович — Ўзбекистон Республикаси Мелиорация ва сув хўжалиги вазири

Раҳимов Комилжон — Ўзбекистон Республикаси Алоқа вазири

Йўлдошев Жўра Ғаниевич — Ўзбекистон Республикаси Халқ таълими вазири

Салимов Оқил Умурзоқович — Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазири

Ҳайитбоев Эркин Қаҳҳорович — Ўзбекистон Республикаси Маданият ишлари вазири

Каримов Шавкат Иброҳимович — Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазири

Умурзоқов Баҳодир Ҳамидович — Ўзбекистон Республикаси Ижтимоий таъминот вазири

Обидов Оқилжон — Ўзбекистон Республикаси Меҳнат вазири

Михайлов Виктор Константинович — Ўзбекистон Республикаси Коммунал хизмат кўрсатиш вазири

Гатаулин Шамил Қодирович — Ўзбекистон Республикаси Давлат солиқ қўмитаси раиси

Набиев Тўлаган — Ўзбекистон Республикаси Давлат архитектура ва қурилиш қўмитаси раиси

Шоёқубов Тўлқин — Ўзбекистон Республикаси Давлат геология ва минерал ресурслар қўмитаси раиси

Рўзиев Собиржон Собитович — Ўзбекистон Республикаси Давлат жисмоний тарбия ва спорт қўмитаси раиси

Ҳабибуллаев Пўлат Қирғизбоевич — Ўзбекистон Республикаси Давлат фан ва техника қўмитаси раиси

Шоғуломов Рустам Шомуродович — Ўзбекистон Республикаси Давлат матбуот қўмитаси раиси

Аҳмадбоев Акрам Ғуломович — Ўзбекистон Республикаси саноатда ва кончиликда ишларнинг бехатар олиб борилишини назорат қилиш Давлат қўмитаси раиси

Хоназаров Абдушукур Абдухалилович — Ўзбекистон Республикаси Давлат ўрмон қўмитаси раиси

Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг 98-моддасига мувофиқ Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгашининг Раиси Вазирлар Маҳкамаси таркибига ўз лавозими бўйича киради.

2. Мазкур Фармон Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси тасдиғига киритилсин.

Ўзбекистон Республикасининг
Президенти И. КАРИМОВ

Тошкент шаҳри,
1995 йил 26 апрель.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ МАЖЛИСИНИНГ ҚАРОРИ

Ўзбекистон Республикаси Президентининг Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси таркиби тўғрисидаги Фармонини тасдиқлаш ҳақида

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси ҚАРОР ҚИЛАДИ:

1. Ўзбекистон Республикаси Бош вазири А. Муталовнинг Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг 98-моддасига биноан Вазирлар Маҳкамаси Олий Мажлис олдида ўз ваколатларини зиммасидан соқит этиши тўғрисидаги аризаси қаноатлантирилсин.

2. Ўзбекистон Республикаси Президентининг «Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси таркиби тўғрисида»ги 1995 йил 26 апрелдаги Фармони тасдиқлансин.

Ўзбекистон Республикаси Олий
Мажлисининг
Раиси Э. ХАЛИЛОВ

Тошкент шаҳри,
1995 йил 5 май.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ МАЖЛИСИНИНГ ҚАРОРИ

Ўзбекистон Республикаси Президентининг ваколатлари муддатини 1997 йилдан 2000 йилгача узайтириш тўғрисидаги Референдум якунларига доир ахборот ҳақида

Ўзбекистон Республикаси Президентининг ваколатлари муддатини 1997 йилдан 2000 йилгача узайтириш тўғрисидаги масала юзасидан умумхалқ овоз бериши якунлари ҳақида Референдумни ўтказувчи марказий комиссия раиси Қ. А. Аҳмедовнинг ахборотини эшитиб, Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси ҚАРОР ҚИЛАДИ:

1. Референдумни ўтказувчи марказий комиссия раиси Қ. А. Аҳмедовнинг ахбороти маълумот учун қабул қилинсин.

2. Таъкидлаб ўтилсинки, Референдум натижалари фуқароларнинг Ўзбекистон Республикаси Президенти И. А. Каримовга юксак ишончидан, унинг раҳбарлиги остида ўтказилаётган давлат мустақиллиги ва хавфсизлигини таъминлашга, мамлакатда демократия ва ҳуқуқни янада ривожлантириш, фуқаролар жамиятини қарор топтириш, бозор муносабатларига ўтиш, халқнинг маънавий янгиланиши, барқарорлик ва ижтимоий тотувликни мустаҳкамлашга қаратилган ички ва ташқи сиёсат, сиёсий ва иқтисодий ислоҳотлар йўлини бутун халқ қўллаб-қувватлаётганлигидан далолат беради.

Ўзбекистон Республикаси Олий
Мажлисининг
Раиси Э. ХАЛИЛОВ

Тошкент шаҳри,
1995 йил 5 май.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ МАЖЛИСИНИНГ ҚАРОРИ

Ўзбекистон Республикаси Президентининг Референдум орқали узайтирилган ўз ваколатларини Президентлик лавозимида бўлишининг иккинчи муддати деб эътироф этиш тўғрисидаги баёноти ҳақида

Ўзбекистон Республикаси Президенти Референдум орқали 1997 йилдан 2000 йилгача узайтирилган ўз ваколатларини давлат раҳбари лавозимида бўлишининг иккинчи муддати деб эътироф этиш тўғрисида қўйган масалани қараб чиқиб, Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси ҚАРОР ҚИЛАДИ:

1. Таъкидлаб ўтилсинки, Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг 9-моддасига ҳамда Референдум тўғрисидаги Қонуннинг 1-моддасига мувофиқ умумхалқ овоз бериши йўли билан қабул қилинган қарорлар олий юридик кучга эга бўлади. Референдум орқали Ўзбекистон Республикаси Президентининг ваколатлари 1997 йилдан 2000 йилгача узайтирилган муддатни унинг давлат раҳбари лавозимида бўлишининг иккинчи муддати деб эътироф этиш тўғрисидаги таклиф Референдумга киритилган масаладан чиқиб кетади ҳамда Ўзбекистон Республикаси Конституциясига ўзгартиш киритишни тақозо этади.

2. Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг 128-моддасига мувофиқ ҳамда 90-моддасига амал қилиб, сайловчиларнинг ушбу масала хусусидаги фикрлари ўрганиб чиқилсин ҳамда таклифлар Олий Мажлис Кенгашига киритилсин. Шу мақсадда иловага мувофиқ таркибдаги комиссия тасдиқлансин.

3. Комиссия ўрганиб чиқилган материалларни белгиланган тартибда умумлаштирсин ва Олий Мажлисга маълум қилсин.

Ўзбекистон Республикаси Олий
Мажлисининг
Раиси Э. ХАЛИЛОВ

Тошкент шаҳри,
1995 йил 5 май.

Футбол

ЙИРИК ҲИСОБДА

Кеча «Пахтакор» Марказий ўйингоҳида Ўзбекистон Республикаси IV миллий чемпионатининг 7-турдаги сўнгги ўйини — «Пахтакор» ва «Машъал» жамоалари учрашуви бўлиб ўтди. Беллашувда майдон эгаларининг тўлиқ устунлиги намоён бўлди. Биринчи тайм 9-рақамли пахтакорчи Равшан Бозоровнинг «Машъал» дарвозасига 11 метрлик жаримадан киритган тўпи билан тугаган бўлса, иккинчи таймда Дилмурод Назаров (11) ва Собир Ходиев (8)лар меҳмонлар дарвозасига яна иккита жавобсиз тўп йўллашга муваффақ бўлдилар. Ҳисоб 3:0. Шундай қилиб, «Пахтакор» турнир жадвалида эгаллаб турган ўрнини янада мустаҳкамлади. Маълумки, жадвалда «Пахтакор»дан бир поғона юқорида, яъни биринчи ўринда Фарғонанинг «Нефтчи» жамоаси якка пешқадамликни қўлдан бермай келаётир. Мухлислар кейинги тур ўйинларида бўладиган «Нефтчи» — «Пахтакор» учрашувини сабрсизлик билан кутмоқдалар. Бу ўйин уларнинг фикрича, «Пахтакор» учун «катта ўзгаришлар ясаши мумкин».

Ўтган куни бўлиб ўтган 7-тур ўйинларининг қолганларида эса қуйидаги натижалар қайд этилди:

МҲСК — «Динамо» 3:1.
«Темирйўлчи» — «Навбаҳор» 0:2.
«Сўғдиёна» — «Нурафшон» 6:2.
«Политотдел» — «Нефтчи» 2:4.
«Трактор» — «Чирчиқ» 0:0.
АСК — «Атласчи» 1:0.
«Наврўз» — «Янгиер» 3:0.

Бекзод ХАЛИЛОВ.

БУГУНГИ КУН «ТО» «ТО» НАФАСИ

МАМЛАКАТИМИЗДА

❑ Бош вазирнинг биринчи ўринбосари Исмоил Жўрабеков Корея Республикасининг «Кабул текстайлз» фирмаси президенти Чанг Хо Парк билан учрашди. Ушбу фирма билан ҳамкорликда Тошкент вилоятининг Ўрта Чирчиқ туманида «Кабул-Тўйтепа текстиль» қўшма корхонаси ташкил қилиш тўғрисида шартнома имзоланди.

❑ «Ўзбекнефтьгаз» миллий корпорацияси билан Франциянинг «Текнип» фирмаси ўртасида Бухорода биринчи навбати йилига 2,5 миллион тонна, кейинчалик эса 5 миллион тонна газ конденсати ишлаб чиқариш қувватига эга бўладиган нефтни қайта ишлаш заводи қуриш тўғрисида битим имзоланди. Бу заводни 24 ой ичида қуриб битказиш мўлжалланган.

❑ Тошкент аэропортида мамлакатимизда ҳаво ҳаракатини бошқариш янги маркази пойдеворини ўрнатиш тантаналари бўлиб ўтди. Энг замонавий асбоб-ускуналар билан жиҳозланадиган бу марказ французлар ҳамкорлигида барпо этилади.

❑ Қозоғистоннинг Тўрғай вилояти вакиллари Фарғонада бўлиб, ўзаро шериклик алоқалари ўрнатишга келишиб олдилар.

❑ Қаршига келган Украинанинг Донецк вилояти вакиллари 2000 йилгача ўзаро савдо-иқтисодий ҳамкорлик қилиш тўғрисидаги шартномани имзоладилар.

ҲАМДЎСТЛИКДА

❑ Бугун Москвада фашизм устидан қозонилган Ғалабанинг 50 йиллигига бағишланган тантаналар бошланди. Чошгоҳда Манеж майдонида буюк саркарда Григорий Жуковга ўрнатилган ҳайкал тантанали вазиятда очилди. Кечқурун пойтахтда шонли санага бағишлаб тантанали мажлис ўтказилади. Россия Президенти Борис Ельцин Ғалаба байрами муносабати билан Москвага келган 50 дан ортиқ давлат ва ҳукумат раҳбарлари билан учрашувларини ҳам бошлаб юборди.

❑ 10 май куни Тожикистонда миллий валюта — тожик рубли муомалага киритилади.

❑ Россия мудофаа вазири Павел Грачёв берган баёнотга кўра, Чеченистонда жанговар ҳаракатлар бошланганидан буён бу ерда 1375 нафар Россия ҳарбий хизматчиси ўлдирилган, 4 минг нафарга яқин аскар ва зобит эса ярадор бўлган.

ХОРИЖДА

❑ Россия Бош вазири Виктор Черномирдин фашизм устидан қозонилган Ғалабанинг 50 йиллигига бағишланган тантаналарда иштирок этиш учун Франция пойтахти Парижга келди.

❑ Бугунги Халқаро Қизил Хоч ва Қизил Ярим ой куни «Хотин-қизларга ҳурмат—ҳамма учун қадрият» шиори остида ўтмоқда.

❑ Токио метросида яна бир бор газ ҳужуми уюштиришга уриниш бўлди. Фақат метро хизматчиларининг сергаклиги оқибатида бу ерда қолдирилган номаълум заҳарловчи газ бўлган халталар аниқланиб, йўловчилар оммавий заҳарланишининг олди олинди.

❑ Хорватларнинг Ғарбий Славонияга ҳужуми бошланганидан сўнг қисқа вақтда бу ҳудудни 7 минг нафардан кўпроқ серблар тарк этишга мажбур бўлдилар.

❑ Албаниядан келаётган қочоқлар гуруҳларини тўхтатиб қолиш учун Италиянинг денгиз чегараларида ҳарбий хизматчилар, кема ва вертолётлар сони анча кўпайтирилди.

ВАТАН — САЖДАГОҲ КАБИ МУҚАДДАСДИР

(Давоми. Боши 1-бетда).

Бугун Референдумнинг якунлари ҳақида фикр юритар эканмиз, кўпдан-кўп одамлар, дипломатик корпус вакиллари, дўсту биродарларимиз, рақибу мухолифларимиз унинг натижаларини турлича тахмин қилганликларини айтиб ўтиш лозим. Лекин Референдумнинг натижалари ҳар қандай фараз ва тахминлардан ҳам зиёда бўлди.

Бир қанча шарҳловчилар Референдум натижаларини менинг шахсий муваффақиятим сифатида талқин қилдилар. Аммо бу ўринда барчамизга аён бўлиши керакки, сайловчилар Президентнинг шахсига эмас, аввало, мамлакатимизнинг сиёсий ва иқтисодий ҳаётида содир бўлаётган ўзгаришларга, Президент ва ҳукумат ўтказаётган сиёсатга ўз муносабатларини билдирдилар.

Ҳурматли депутатлар!

Энди Референдум якуни, унинг натижалари ҳақида икки оғиз айтиб ўтмоқчиман.

Биринчи бор тарихимизда ўтказилган умумхалқ овоз бериши, Умумхалқ маслаҳати нимани кўрсатди?

Референдум, авваламбор, халқимизнинг томир-томири, қон-қонида бўлган бағрикенглик, олижаноблик каби юксак фазилатларни, халқимизнинг эътиқоди баландлигини, онги кенглигини яна бир бор тасдиқлаб берди.

Одамларимизнинг асли томир-ўзаги бақувват бўлиб, уларнинг руҳий-маънавий яқинлиги, аҳиллиги, меҳр-оқибатлилиги яна бир карра намоён бўлди.

Шу билан бирга Референдум олиб борилаётган сиёсатга, танлаган йўлимизга фуқаролар ишончининг нақадар мустаҳкамлигини намойиш этди. У бошидан катта-катта қийинчиликлар, етишмовчиликлар, азоб-уқубатларни кечириб турган халқимизнинг машаққатларга мардона бардош бериб, келажакка умид ва ишонч билан яшаётганини ифода қилди.

Тўқсон тўққиз фоиздан зиёд сайловчиларнинг Референдумда иштирок этгани ва қўйилган саволга ижобий муносабат билдирганини бошқа сабаблар билан изоҳлаб бўлмайди. Бунинг илдизи бизнинг ўзлигимизда, халқимизга муносиб улуғ фазилатларда, унинг олижаноблигида деб биламан.

Яна қайтариб айтмоқчиман. Гап менинг шахсимда эмас.

Ишончим комилки, агар менинг ўрнимда бошқа одам етакчи раҳбар бўлиб, бугун юртимизда олиб борилаётган сиёсатни бошқарса, одамларга мана шундай муносабатда бўлса, қалбини, ҳаётини одамларга бағишласа, у ҳам худди шундай ишонч ва ҳурматга сазовор бўлур эди.

Референдумнинг натижасини мен халқимга қилган оз-ми-кўпми хизматларимнинг жавоби деб биламан. Чуқур мамнуният билан айтмоқчиман: агар бу дунёда чексиз ишонч ва юксак ҳурмат-эътиборга сазовор бирор одам бўлса, мен — ўша, кечаю кундуз халқимнинг бахтини, иқболини тилаб худога минг шукроналар айтиб юрган инсонман.

Қадрли дўстлар, биродарлар!

Яхши биламанки, бундай юксак ишонч мен учун хайр-эҳсон эмас, авваламбор улкан масъулият, оғир мажбурият, шарафли ваколатдир.

Референдумнинг якуни — парламентга, Президентга, барча ҳокимият органларига халқ ишончининг сиёсий белгиси, нишонидир.

Референдумнинг якуни танлаган йўлимизнинг тўғрилиги, демократик жамият қураётган давлатнинг туб ислоҳотларни чуқурлаштириш ва охирига етказиш юзасидан сиёсий мандатидир, белгисидир.

Албатта, Референдум натижаларини баҳолашда бошқача кўз билан қараётганлар ҳам йўқ эмас. Ҳеч қачон бундай кунларга, натижаларга етолмайдиган айрим сиёсий гуруҳ ва доиралар унинг ҳам сиёсий, ҳам маънавий аҳамиятини пасайтиришга уринмоқдалар.

Бизни кўролмайдиган, истиқболимизга ҳасад кўзи билан қарайдиганлар турли найранг ва усуллар билан Референдум натижаларини камситиш ва шубҳа остига олишга интилмоқдалар.

Шу борада яна бир фикрни билдириш ўринли деб ўйлайман. Гап шундаки, Референдум натижасида ўзини доҳий санаб юрган, мансабпараст, амалпараст айрим кимсаларнинг ҳам умидлари чиппакка чиқиб, ҳафсаласи пир бўлганлиги муқаррар.

Азиз дўстлар!

Биз Референдумдан чиқариладиган хулосалар ҳақида тўхталар эканмиз, биринчи ва энг асосий хулоса шуки, юртимизда тинч-тотув, осойишта меҳнат учун вужудга келган шароитни чиндан ҳам қадрлаш ва англашимиз ҳақида гапиришимиз лозим.

Референдум натижаларига суяниб, олиб бораётган сиёсатимизни яна бир бор танқидий таҳлил қилиб, олдимизда турган мақсадларга тезроқ етказадиган, авваламбор, халқимизнинг аҳволини енгиллаштирадиган дастурларни кўриб чиқишимиз керак, деб ўйлайман.

Мамлакатимиз ижтимоий ҳаётида янги давр бошланмоқда. Кўппартиявийлик асосида сайланган парламент фаолият кўрсатмоқда. Жамиятнинг турли табақалари манфаатларини ифода этувчи партиялар аста-секин ўзлигини англамоқда ва кучга кирмоқда. Улар ўз дастурини халққа етказишга, сафларини мустаҳкамлаб, сиёсий тажриба орттиришга интилмоқда. Бу ҳам ҳаётимизнинг янги қирралари, янги саҳифаларидир.

Мана шундай шароитда юртимиз тақдири, келажагимиз учун ишонч ва қатъият билан курашадиган барча кучларни бирлаштирувчи, кимнинг қайси сиёсий куч ёки партия тарафдори бўлишидан қатъи назар — уларнинг интилишини яқинлаштирувчи нуқталарни топа билиш муҳим аҳамиятта эга. Бу — бугунги куннинг долзарб ва муҳим вазифаларидан биридир.

Халқимизни бирлаштирадиган, кўтарадиган, улуғ мақсадларга чорлайдиган ғояларни аслида оддий сўзлар билан ифодалаш мумкин.

Улар нималардан иборат?

Авваломбор, сохта обрў топишга уриниш, уруғчилик, гуруҳчилик, маҳаллийчилик, ошна-оғайнигарчилик, нафс балосидан халос бўлиб, барча куч-қувватимизни, саъй-ҳаракатимизни, худо ато этган ақл-заковатимизни юртимизда тинчлик, осойишталик, барқарорликни сақлашга жалб қилайлик.

Мустақиллигимизни, давлатчилигимизни мустаҳкамлаш учун, иқтисодиётимизнинг истиқболи, эркин бозор йўлини изчил давом эттириш учун курашайлик.

Инсон ҳуқуқлари ва эркинликларини, унинг фаровон ҳаётини, ҳар бир оиланинг тўкин-сочин дастурхонини таъминлашга шароит яратайлик.

Келажагимизни, давлатимиз, юртимиз тинчлигини, унинг хавфсизлигини мустаҳкамлаш, ёмон кўзлардан асраш ишига ўзимизни бахшида этайлик.

Қани айтинглар, қадрли дўстлар, юртдошлар, диёримизда яшаётган ҳар бир инсон, ким бўлишидан қатъи назар, шу заминда вояга етган, унинг сувини ичган, нонини еган, тузини тотган ватанпарвар, ҳар қандай сиёсий куч — шундай муқаддас мақсадлардан ортиқ яна нимани исташи мумкин?

Ҳурматли дўстлар!

Дунёнинг кўпдан-кўп давлатлари, халқаро иқтисодий-молиявий ташкилотлар мамлакатимизга амалий ёрдам бермоқдалар, юртимизда бўлаётган ижобий ўзгаришларга — ҳам сиёсий, ҳам иқтисодий ислоҳотларга катта қизиқиш ва ишонч билан қарамоқдалар.

Бўлиб ўтган Референдум узоқ-яқин қўшниларимиз орасида, умумжаҳон миқёсида давлатимизнинг обрўйига обрў, халқимиз ҳурматига ҳурмат қўшди.

Давлатимизга, жамиятимизга билдирилаётган мана шундай ҳурмат-эҳтиромни янада мустаҳкамлаш учун тағин бир жиддий масала борки, уни ижобий ечишда сизлардан, муҳтарам депутатлар, ёрдам сўрамоқчиман.

Яъни: бўлиб ўтган Референдум натижасини, барча одамларимиз қўллаб-қувватлаган Президент ваколатлари муддатини 1997 йилдан 2000 йилгача узайтириш масаласини иккинчи президентлик муддати деб ҳисоблаб тасдиқлашингизни сўрайман.

Бу таклиф ҳақида, албатта, хабарингиз бор, деб ўйлайман. Шу масалани ижобий ечиб, ҳал қилиб олсак — буни ҳаммамиз тўғри англаб олишимиз керак — бундай қарор Ўзбекистонимизнинг демократик йўлдан дадил қадам қўяётганининг ва демократик нормаларни ҳурмат қилиб иш тутаётганининг яққол тасдиғи бўлур эди. Бундай қарор, албатта, Ўзбекистон обрў-эътиборини, салоҳиятини янада оширишга хизмат қилар эди.

Яна бир бор сиз халқ ноибларининг эътиборини шу масалага жалб қилиб, менинг таклифимни қўллаб-қувватлашингизни илтимос қиламан.

Қадрли депутатлар!

Шу кунларда тараққийпарвар жаҳон жамоатчилиги улкан тарихий сана арафасида турибди. Икки-уч кундан сўнг фашизм устидан қозонилган Ғалабанинг 50 йиллиги халқаро миқёсда нишонланади.

Шу муносабат билан, аввало, юртимиздаги барча уруш қатнашчиларини, инсониятни фашизм балосидан асраб қолишга катта хисса қўшган отахон ва онахонларимизни шу улуғ айём билан чин дилдан қутлайман, уларга сиҳат-саломатлик, бардамлик, хуш кайфият тилайман!

Бугун биз Ўзбекистоннинг жаҳон ҳамжамиятидан муносиб ўрин эгаллаётгани ҳақида сўзлар эканмиз, юртимиз фарзандларининг фашизмга қарши урушда кўрсатган мардлик ва қаҳрамонликларини алоҳида таъкидлаб ўтишимиз зарур.

Бу хусусда, назаримда, ушбу рақамлар энг ёрқин далил бўла олади.

Иккинчи жаҳон урушига юртимиздан 1 миллион 433230 киши сафарбар бўлган. Бир қараганда, бугун, мамлакатимиз аҳолиси 23 миллионга етган пайтда бу рақам унча катта туюлмаслиги мумкин.

Аммо, биродарлар, аввало, урушга битта одам кетса ҳам катта мусибатдир. Қолаверса, 1941 йилда Ўзбекистон аҳолиси бор-йўғи 6,5 миллион киши эканини эсласак, республика халқи бошига тушган синовнинг нақадар катта экани яққол кўринади. Агар аҳолининг ярмини болалар ва кексалар ташкил этишини ҳисобга олсак, яроқли одамларимизнинг 50-60 фоизи урушга кетгани аён бўлади.

Улардан 263005 киши ҳалок бўлган. 132670 киши бедарак йўқолган, 60452 киши ўз ўлкасига ногирон бўлиб қайтган.

Бу машъум уруш туфайли энг камида тўрт юз минг оила бевосита айрилиқ азобига дучор бўлган. Қариндош-уруғларни ҳисобласак, бутун мамлакат аҳолиси мотам либосини кийган.

То ҳаёт эканмиз, уларнинг жасорати, ўчмас хотираси олдида, оилалари, фарзандлари олдида таъзим қиламиз, бош эгамиз.

Азиз биродарлар, Иккинчи жаҳон урушида ҳалок бўлган барча юртдошларимиз хотираси учун, ўрнингиздан туриб бир дақиқа сукут сақлашингизни сўрайман.

Муҳтарам юртдошлар!

Мамлакат ичкарисида уруш йилларида меҳнат қилган юз минглаб ватандошларимиз чеккан заҳматларни, кексаю ёш оналаримиз, опа-сингилларимиз қиш қаҳратонида дийдираб, саратон оловида ёниб, ўзи емасдан, ўзи киймасдан топган насибасини фронтта жўнатганини, азоб-уқубатлар чекиб, фидойилик кўрсатганини эсдан чиқариб бўладими?!

Ўша оғир йилларда, бир бурда нон танқис бўлган йилларда, Ўзбекистон уруш туфайли уй-жойсиз қолган минглаб оилаларга бошпана берди, нон берди, қанчадан-қанча етим-есирларнинг бошини силади. Халқимизнинг инсонпарварлик ва олижаноблик фазилатлари тилларда достон бўлди.

Азиз дўстлар!

Охирги йиллар тарихи, бошимиздан кечган не-не сиёсий ўйинлар, номусини, виждонини йўқотган ҳар хил янги чиққан «доҳий»ларнинг ватан уруши ҳақидаги васвасалари, бўҳтонлари ва чиқишлари аҳолимизнинг, ўзбек халқининг ҳаққонийликка, ҳақиқатга ишончини ҳеч қачон сўндира олган эмас.

Такрорлаб айтаман: Иккинчи жаҳон урушига қандай қаралмасин, бу уруш қайси ғоя остида ва кимнинг изми билан олиб борилган бўлмасин, ўз ватани, эл-юртининг ёруғ келажаги, беғубор осмони учун жанг майдонларида ҳалок бўлганларни, ўз умрларини бевақт хазон қилган инсонларни доимо ёдда сақлаймиз.

Бу аччиқ, лекин олий ҳақиқатни унутишга ҳеч кимнинг ҳаққи йўқ ва бунга йўл ҳам бермаймиз.

Уруш йиллари — Ўзбекистон тарихининг узвий бир қисми. Биз тарихимиздан бирор саҳифани ҳам олиб ташламаймиз. Бу тарих — бизники, уни унутишга ҳеч кимнинг ҳаққи йўқ.

Ўша қийин кезларда халқимиз бошқа халқлар билан бир қаторда туриб, фашизм балосини даф этишга муносиб ва салмоқли ҳисса қўшганини ҳар доим катта фахр ва ғурур билан айтамиз, намоён қиламиз.

Бир нарсани алоҳида таъкидлаб ўтмоқчиман. Уруш даври воқеаларини, жангчиларимизнинг жасоратини таҳлил этишда ва таърифлашда ҳам мафкурабозликни, баландпарвоз гапларни, дабдабали шиорларни камайтириб, умри эрта хазон бўлган оталаримиз, акаларимиз хотираси олдида изтироб билан бош эгиб, уларнинг жасоратини фахр билан эслаб, авваламбор, ҳалок бўлганларнинг оилаларига ғамхўрлик қилиш, бугун ҳаёт бўлган собиқ жангчиларга фақат тасаннолар айтиш билан чекланиб қолмасдан, уларга амалий ёрдам бериш — биз учун ҳам қарз, ҳам фарздир.

Ҳаммангиз яхши биласиз: мамлакат раҳбарияти уруш қатнашчиларининг иззат-икромига етиш, ҳозирги мураккаб ўтиш даврида уларни ёлғизлатиб, кўнглини чўктириб қўймаслик учун катта ишларни амалга оширмоқда.

Мен бу борадаги қилинган ишларни такрорлаб ўтирмоқчи эмасман. Лекин бошқа айрим давлатларнинг раҳбарларига ўхшаб, фахрийларимиз, ветеранларимиз учун қилган ишларимизни такрор ва такрор кўз-кўз қилмасдан, бошқалар билан солиштирмасдан, бугун биз — Ўзбекистон раҳбарияти, ҳукумати улар олдида доимо қарздор эканини изҳор этмоқчиман.

Бугун биз бу муътабар инсонлар сиймосида ва асрлар давомида юртимизнинг чинакам озодлиги орзусида қурбон бўлганлар мисолида — илоҳим, уларнинг арвоҳлари шод бўлсин! — Ватанни ардоқлаш, уни ёмон кўзлардан ва ҳаракатлардан асраб-авайлаш, ҳимоялаш, керак бўлса, она юртимиз учун жонимизни ҳам фидо қилишдек буюк инсоний фазилатни ўрганмоғимиз лозим.

Миллий истиқлолимизнинг оташин курашчиларидан бири Абдурауф Фитрат бир шеърида «Ватан — саждагоҳимдир» деган фикрни баён қилади.

Чиндан ҳам, ватан туйғуси, ватан тушунчаси биз учун саждагоҳдай муқаддас, саждагоҳдай пок ва улуғ бўлмоғи керак.

Биз она Ўзбекистон истиқлолини, унинг шаъну шавкатини қандай ҳимоя этишни ота-боболаримиздан мерос қилиб олишимиз ва унинг ҳимоясига ҳамиша тайёр турмоғимиз даркор.

Улуғ аждодларимиздан муқаддас мерос бўлиб келаётган ватанга муҳаббат туйғуси, фарзандларимиз, бугунги ва келажак авлодларимиз учун чинакам эътиқодга, чинакам ақидага айлансин.

Шундан кейин сизу биз бу дунёдан армонсиз ўтишга ҳаққимиз бўлади, деб ўйлайман. Миллий ғурур, миллий ифтихори баланд миллатни енгиб бўлмайди.

Ҳурматли дўстлар!

Собиқ СССР ўрнидаги ва яқин атрофимиздаги юзага келган ўта мураккаб вазият бугунги кунда биздан дунё миқёсида пухта ўйланган ташқи ва ички сиёсат олиб боришни тақозо этади.

Биринчи галда, ўз юртимизда ва минтақамизда ҳар томонлама барқарорликни таъминлашни, тинчлигимизни бузишга қаратилган ёвуз ҳаракатларнинг олдини олишни талаб қилади.

Олий Мажлиснинг биринчи сессиясида Ўзбекистон Республикасининг миллий хавфсизлик, минтақавий хавфсизлик борасидаги асосий тамойиллар ва шу принциплар юзасидан дунё ҳамжамияти олдида олға сурган ташаббусларимизнинг мазмун-моҳияти кенг баён қилинган эди.

Бугун олдинги сессияда баён этилган фикрларни чуқурлаштирган ҳолда, сиз муҳтарам ноибларнинг диққатингизни Марказий Осиё минтақасидаги давлатларнинг — Тожикистон, Туркманистон, Қирғизистон, Қозоғистон ва Ўзбекистоннинг ўзаро алоқалари ва ўзаро ҳамкорлигини янада ривожлантириш масаласига жалб этмоқчиман.

Биз — бешта қудратли шохи бирлашиб кетган улкан чинорни минтақамиз белгиси, рамзи қилиб танлаганимизда катта маъно бор.

Бизнинг — Тожик, Туркман, Қирғиз, Қозоқ ва Ўзбекларнинг — тарихий бирлигимиз, маънавий бирлигимиз, маданий бирлигимиз, диний бирлигимиз, бир сўз билан айтганда, чинакам инсоний бирлигимиз ҳақида кўп гапиришнинг ҳожати йўқ.

Фалакнинг гардиши билан бугун қайси шахс минтақадаги қайси давлат жиловини қўлда тутиб турган бўлишидан қатъи назар, халқларимизнинг азалий бирлиги ва бир-бирига интилиши ҳар бир уйда, ҳар бир оилада, ҳар бир қишлоқда ва ҳар бир шаҳарда яққол сезилади. Минтақа бирлиги туйғуси нафақат маҳаллий халқ вакилларининг, балки бу гўзал заминни она ватан деб қабул этган рус, украин, белорус, татар, корейс, яҳудий ва бошқаларнинг қалбидан ҳам муносиб ўрин олгандир.

Менинг бунга ишончим комил.

Кўпчилик одамлар, жамоатчилигимиз бир нарсага эътибор берган бўлса керак.

Биз, Марказий Осиё давлатларининг раҳбарлари ва сиёсатчилари, халқларимизнинг тарихий бирлиги ҳақида жуда кўп баёнот берамиз, лекин — гапнинг очиғи, — кўпинча ишимиз қуруқ баёнотлардан нарига, минг afсуски, ўтмаяпти.

Азиз юртдошлар!

Тасаввур қилингки, ота юртимиз Туркистон — катта бир уй, буюк бир рўзғор, буюк бир оила. Бу оила фарзандлари қанчалик яқин ва аҳил бўлса, рўзғор ҳам шунчалик обод ва тўкин бўлади.

Бундан чиқадиган хулоса: Марказий Осиё минтақасида ҳам иқтисодий, ҳам маънавий, ҳам сиёсий жиҳатдан ягона муҳит ташкил қилиш — бугунги куннинг энг долзарб масаласидир.

Бугун кенг жамоатчилик вакиллари, биринчи навбатда ижодкор зиёлилар — ёзувчилар, тарихчилар ва бошқаларнинг бундай муҳим, ҳаётимизни, тақдиримизни ҳал қилувчи масалага эътиборини, ташаббусини жалб этиш вақти келди, деб ўйлайман.

Марказий Осиёда фаол меҳнат қилаётган жамоатчилик бизга ота-боболаримиздан муқаддас мерос бўлиб қолган тарихий бирлик туйғусини, муқаддас Туркистон туйғусини қайтадан тиклаши, халқларимиз қалбига пайванд этиши мақсадга мувофиқ бўлур эди.

Ўйлайманки, ягона Туркистон шиорини барча халқларимиз қўллаб-қувватлашига заррача ҳам шубҳа йўқ. Буни ҳаётнинг ўзи тақозо этмоқда ва бу барчамизга аён бўлиши керак.

Буни Марказий Осиё минтақасининг тинчлиги, барқарорлиги ва келажак равнақини қадрлайдиган минг-минглаб инсонлар очиқ қалб ва очиқ чеҳра билан кутиб олмоғи муқаррар.

Умид қиламанки, минтақа мамлакатларининг интеграцияси, бирлашуви учун хизмат қиладиган жамоатчилик ҳаракати тузилса ва бу ҳаракатда ижтимоий келиб чиқишидан қатъи назар, қардош халқларимизнинг бирлиги учун курашга қодир инсонлар — ҳам Қозоғистон, ҳам Қирғизистон, ҳам Туркманистон, ҳам Тожикистон, ҳам Ўзбекистон вакиллари қатнашса, нур устига нур бўлиши аниқ.

Мазкур жамоатчилик ҳаракати «Туркистон — умумий уйимиз» деб номланса — айни муддао.

Бу ҳаракат мамлакатларнинг ўзаро бирлигини янада мустаҳкамлашга, қадим Туркистон заминида яшовчи барча халқлар, миллатлар ва элатларни яқинлаштириш мақсадида юрган соғлом кучларни ўз сафларига олишига шак-шубҳа йўқ.

Бундай ҳаракат ўз фаолиятини, биринчи навбатда, минтақа давлатлари орасида бугун пайдо бўлган кўпгина сунъий тўсиқларга барҳам беришга, одамлар бир пайтлар бўлганидек, бепоён Туркистон ҳудудлари бўйлаб ўзаро борди-келдиларини, маданий-маънавий муносабатларини, савдо-иқтисодий алоқаларини эмин-эркин давом эттириши учун замин ҳозирлашга қаратса, айни муддао бўлур эди.

Бунинг учун эса бутун тамал тоши қўйилаётган Марказий Осиё халқларининг янгича дўстона муносабатларини беқарор таъсирларга берилмасдан изчиллик билан давом эттириш зарур.

Муҳтарам Олий Мажлис аъзолари!

Мана, 1995 йилнинг бешинчи ойи ҳам бошланди. Маълумки, бу йилдан халқимизнинг умиди катта. Мавжуд ҳисоб-китобларга кўра, бу йил иқтисодни барқарорлаштириш йили бўлиши кутилмоқда. Аммо ҳар қандай умидбахш тахмин ва орзулар ҳам фақат қаттиқ меҳнат билан, изланиш ва машаққат билан рўёбга чиқишини ҳаммамиз яхши биламиз.

Бу йилги об-ҳаво ҳам, халқимизнинг интилиш ва ҳаракатлари ҳам яхши ҳосиллардан дарак бермоқда. Азиз юртдошларимизнинг бизга билдирган ишонч ва умидларини оқлаш шу залда ўтирган ҳар биримизнинг ҳам ижтимоий, ҳам инсоний бурчимиздир.

Ишончим комилки, сизларнинг ҳар бирингиз уддабурро, ишнинг кўзини биладиган, астойдил киришса тоғни талқон қилишга қодир ғайратли кишиларсиз. Савобли ишларга одамларни бошлаш, етакчилик қилиш ҳар бирингизнинг қўлингиздан келади. Бундан менинг кўнглим тўқ.

Мен сизлардан фақат бир нарсани илтимос қилмоқчиман: кўпроқ одамлар орасида бўлинглар, халқнинг турмушидан, ҳол-аҳволидан хабар олиб туринглар. Айниқса, муҳтожларнинг, етим-есир, бева-бечораларнинг, эҳтиёжманд оилаларнинг муаммолари Наврўз ёки Ҳайит кунларидагина эмас, доимий эътиборингизда бўлсин.

Сизларга сиҳат-саломатлик, куч-қувват тилайман.

Пойтахт жамоли

ЙЎЛЛАР РАВОН БЎЛМОҚДА

Суратли лавҳа

Шаҳар йўл қурилиш-таъмирлаш тресті ишчи-хизматчилари айни кунларда йўлларнинг текис ва равон бўлиши учун барча имкониятлардан тўлиқ фойдаланишмоқда. Трест талбиркорларининг изланишлари туфайли ўтган йилдан буён кўплаб кўчалар тўлиқ таъмирдан чиқарилди.

— 1994 йилда келтирилган Германиянинг «Виртген» фирмасининг машиналари ишимиздаги оғир меҳнатни анча енгиллаштирди, — дейди трестнинг бош муҳандиси Саид Иброҳимов. — Унинг икки-уч қисмдан иборат ички заводлари бўлиб, бир вақтнинг ўзида эски нураб қолган асфальтларни қазиб чиқариб ташлаб, ўрнига янгисини ет-қизиб кетиш имкониятига эгадир. «Римиксер» деб аталувчи бу машинада ишлаш жараёни асосан ҳарорат мўътадил ҳолда бўлган вақтларда, яъни асфальт совуган кезларда — кеч қурун ёки эрта тонгда ишлатилса техник қоидага риоя этилган бўлади.

Биз асосий ишни март ойида бошладик. Чунки ҳаво намгарчилик бўлса «Римиксер»да ишлаб бўлмайди. Ўтган қисқа вақт ичида эса Нукус кўчасини, Космонавтлар шоҳкўчаси, Амир Темур, Абдулла Қодирий, Ҳамза кўчасидан Асакин кўчасигача, Буюк Ипак йўлининг 3 километри қайта таъмирланиб, йўллари равон қилинди. Айни шу кунларда Уста Ширин ҳамда Х. Асомов кўчаларида иш олиб бораяпмиз. Мақсадимиз шаҳримиз кўчалари бундан ҳам текис бўлса, унинг ҳуснига ҳусн қўшилган бўлур эди. Шунинг учун ҳам изланишлар янада давом этмоқда.

Гули АБДУЛЛАЕВА.

СУРАТЛАРДА: «Виртген» фирмасининг йўл қурилиш-таъмирлаш машинаси Х. Асомов кўчасида; машинани мукаммал бошқаришни ўрганиб, унга раҳбарлик қилаётган етук мутахассислардан бригадир Квон Александр ва Сергей Федоровлар.

Рустам Шарипов олган суратлар.

Дил изҳори

УЙИМИЗГА ГАЗ КЕЛДИ

Собир Раҳимов туманидаги «Гуручариқ» ва «Наврўз» маҳаллалари ўртасида жойлашган уйга ҳеч кўзингиз тушганми? 70-йиллар ўрталаридан қурила бошлаган, дастлаб алоҳида даҳа бўлиши мўлжалланган, лекин кейинчалик негадир бир-бирига пайванд уч уйдангина иборат бўлиб қолган «Марказ—22» (ҳеч қаерда қайд этилмайдиган яна бир номи — Қорасарой даҳаси)да жойлашган 13, 36, 103-уйлардан иборат (уй номерлари бу қадар хатлаб кетганига ажабланманг — улар шу уйлардаги хонадонлар сони билан белгиланган) мажмуни таниш-билишлар «Кўксарой» деб аташади. Бунга сабаб — уйлар ташқи томондан зангори кошинлар билан безалганидир.

Бу даҳага кўчиб келган аҳоли дастлаб ғоят хурсанд бўлган эди. Нега дейсизми? Чунки уй ошхоналари электр плита билан ишлашга мослаштирилганди. Газ бўлса ҳиди чиқарди, ошхонани қурум босарди, газ сизиши, унинг хунук, баъзан кўнгилсиз оқибатларини айтмайсизми, — дейишарди янги хонадон эгалари бир-бирларига.

Фалакнинг гардиши айланаверди, йиллар ўтаверди, аҳолининг эса ҳафсаласи пир бўлаверди. Сабаби шуки, электр плиталар қурилмалари ўзбек хонадонининг келди-кетдисига чидай олмас экан. Баъзи хонадонларда плита эртадан кечгача тинмайди. Қурилмалар дастлаб шишиб, ёрилиб кетади (шишганда қозонга иссиқ тўла ўтмайди), кейин куяди. Алмаштиришга келганда эса уни на уй-жойдан фойдаланиш ташкилотларидан топа оласиз, на дўконлардан.

Кўчиб келинганига ўн йил тўлганида уйни газлаштириш керак, деган қатъий қарорга келинди. Ва газлаштириш учун ҳаракат бошланди. Ўтган йилнинг октябрь ойига келиб шаҳар ҳокими Козим Тулагановнинг бевосита аралашуви билангина уйларни газлаштириш тўғрисида фармойиш чиқди

Газ келди... Аммо бу иш осонликча бажарилмади. Шунинг учун бугунги қувончли кунда бу хайрли ишга сидқидилдан киришган ва уларнинг саъй-ҳаракатлари билан амалга ошган маҳалла жонкуярлари ҳақида илиқ сўз айтмасак бўлмас. Бунда аввало уй қўмитасининг раиси Ҳамидулла Абдуллаевнинг хизматларини алоҳида таъкидлашни истардик.

Ҳамидулла ака асли тахтапуллик. Унинг болалиги ўтган жойлар бузилмасидан илгари ҳам маҳалла қўмитаси раиси бўлган. Маҳаллани, қабристонни обод қилиш, мактабларни таъмирлаш, кўчаларга асфальт ётқизиш каби ишларда жонкуярлик билан ташкилотчилик қилган. Тошкентда ер қимирлаганда унинг кўрсатган жонбозлигини айтмайсизми? Уйи вайрон бўлиб, авария ҳолатига келган олтмишдан ортиқ хонадонни муваққат чодир (палатка) билан таъминлашда катта хизмат қилди.

«Марказ-22»га кўчиб келгач, бу ерда ҳам ободонлаштириш, аҳолига қулайлик яратиш бўйича катта ишларни олиб борди. Хонадонлар телефонлаштирилди, мана — газлаштирилди ҳам. Мажмуамизга кирувчи тўйхона шу ерда истиқомат қилувчиларнинг тасаррруфига олинди. Навбатда — мураккаб муҳандислик қурилмалари билан жиҳозланган уй жорий таъмирланишига эришиш учун ҳаракат қилиш.

Лекин бу ишда Ҳамидулла акага уй аҳлидан кўпчилик кўмакдош бўлди.

Хуллас, томчилар йиғилиб дарё бўларкан. Эзгу иш ҳам тома-тома улкан меҳр-мурувват ва ғамхўрликка айланаркан. Бунга «Марказ-22» даҳаси аҳолиси уйларни газлаштириш жараёнида яна бир бор ишонч ҳосил қилди.

Яхшилар доим бор бўлсин.

Шомуҳиддин МАНСУРОВ,
Ўзбекистон Журналистлар уюшмаси аъзоси.

1945—1995

Унутилмас лаҳзалар
ЎЗ НОМИ БИЛАН ЖАРАНГДОР

1945 йил 9 майининг эрта тонги. Ҳаётимдаги ўша кунни ҳеч эсдан чиқара олмайман.

...Ўн икки ёшли ўспирин эдим. Акам Кўпайсин, амаким Файзидан «қора хат» олиб, дилларимиз хуфтон бўлиб юрган кезларимиз эди. Тонгда шаҳар маркази томонидан қаттиқ гумбирлаш овози эшитилди. Ёниб турган лампани онам Рихсинисо тезда ўчириб: «Жим, болаларим», деб бизларни бағирларига босдилар. Орадан кўп вақт ўтмаган ҳам эдики, Шофайз маҳалласи аҳлининг қийчуви бошланди. Ҳамма бир-бирини қучоқлаб «Ўртоқлар, ғалаба, ғалаба» дея табриклашга киришиб кетишди...

Гумбирлаган овоз Ғалабани нишонлашдан дарак берилаётган салютлар экан. Ана хурсандчилик, ана шодиёнани ўшанда кўринг эди.

Темирчилик касби бизга авлоддан мерос. Орадан 50 йил вақт ўтибдики, шу касб билан машғулман. Фарзандларим Эркин ва Дилшод ҳам ёнимга кириб ишлашяпти. Яқин вақтлар ичида «Эргаш» темирчилик фирмасини очиш умидида меҳнат қилмоқдамиз.

Эргаш ДЎСТМАТОВ,
Абдулҳай Тожиев маҳалласидаги темирчилик устахонасининг катта устаси.

ЧОРШАНБА КУНИ ЭДИ

Ҳаётимнинг энг ҳаяжонли дамларини, ёдимда мустаҳкам ўрнашиб қолган, ҳали-ҳануз кўз олдимда намоён бўладиган лаҳзани тез-тез эслаб тураман. Бу душманнинг енгилгани, мағлублиги ҳақидаги хабардир. Карнай, сурнай, чилдирма, ноғора садолари остида қўқон аравада Ҳадрадан Эски Жўва орқали Ҳасти Имомдаги чоршанба бозорига кириб «Одамлар, одамлар, хушхабар эшитинглар! Уруш тўхтади! Суюнчи. Уруш тўхтади» дея жар солган жарчилар ҳамон ёдимда.

Ўшанда мен — ўспирин бола ҳам 30 — 40 чоғли одамларга эргашиб арава ортидан Ҳасти Имом бозоригача борибман. Жарчиларга эргашган хотин-халаж, қари-қартангларнинг кўзида ёш, лабида эса табассум. Арава бозор ўртасида тўхтаганида одамлар уни ўраб олдилар. Япалоқ қизил юзли жарчи карнай-сурнай садолари тўхташи билан яна жар солди: «Одамлар, уруш тўхтади. Биз енгдик! Озодлик дея юборган ўғлонларингиз учун ташаккур! Тинчлик муборак бўлсин.» Шодликдан кўзлари ёшга тўлган оналар жарчига қарата «Нафасингдан холанг ўргилсин, умринг узоқ бўлсин. Пастга тушгин, бағримизга бир босайлик» дея нола қилишарди.

Мусиқа садолари яна жаранглади. Айрончи кампир катта ҳўқачадаги айронни пиёлаларга қуйиб, юраги қувончдан ўртанган одамларга улаша бошлади. Бир жувон гўдакларини қучиб бағрига босар экан: «Ана энди дадаларинг ҳам келиб қоладилар» дея хўнграрди. Бир қозоқ отахон хуржунидан сотишга олиб келган жўхори унли зоғора нонини бурдалаб, одамларга улаша туриб кўзида ёш билан «Сўқиш тўқтабдиғўй. Уғулларим келип қаларов. Айланайиндар, нанди женгдер, тиништиқ бўлдиғўй» дер эди.

Қўқон арава бозор ўртасида анчагача қолиб кетди. Ниҳоят ҳай-ҳайлашиб одамлар орасидан ўтиб катта чинор остидаги дарвозадан Қўштут томон йўл олди. Унинг ортидан фарзандидан айрилган кексалар, отасини қўмсаб ўксиган болалар, айрилиқ изтиробини чеккан аёллар кўз ёшларини артиб кузатиб қолишди. Бу воқеа 1945 йил, 9 май, чоршанба куни бўлган эди.

Анвар АҲМЕДОВ,
Ўзбекистон халқ маорифи аълочиси.

ҲАМОН ЁДИМДА

1945 йил, 9 май... Ўша кун сира ёдимдан чиқмайди. Қай бир уйларда тўй, бошқасида аза... Кўпчилик кўзида севинч ёшлари, одамлар кўча-кўйда бир-бирларини қучоқлашиб унсиз йиғлардилар. Эски қайғулар ҳам қайта янгилангандек эди. Чунки ҳеч бир хонадон йўққи ё отаси, ё акаси, ёки ўғли машъум урушга чақирилмаган бўлса. Уларнинг жуда кўпларидан «қора хат»лар келганди... Аммо шўрлик онаизорлар ҳамон шунда ҳам жигарбандларини кутар, кун сайин қўлтиқтаёқдами ёки ҳассага суяниб, кўксидаги орден, медалларини ярақлатиб маҳаллага кириб келаётган ғолиб аскарларимизнинг бўйнига осилиб: «Айт ўғлим, Носиржонни кўрдингми, нега Иброҳимжонни ҳам бошлаб келмадинг, отанг-онанг кутяптилар, юр демадингми, болагинам»,—дея хўнграб йиғлардилар. Бундай кезларда бутун маҳалла аҳлининг кўзларида ёш қалқир эди... Аскарларнинг қайтиши катта байрамга айланиб кетди. Ғалаба куни... Мен ўша пайтда «Тошқишлоқмаш»да ишлардим. Кекса отам, онам, сингилларим, барчамиз акам Содиқжонни интизорлик билан кутардик. Акамдан яқиндагина хат келган, унда: «Ойижон, яқинда уйга қайтаман», — деган сўзларни ўқиб, гўёки кўнглимизда чироқ ёнган эди. Икки ойдан сўнг акажоним хонадонимизга кириб келгач, биз учун ҳақиқий Ғалаба байрами бошланди...

Саломат ШОЮСУПОВА,
меҳнат фахрийси.

Фахрийлар — фахримиз
ҲАММА ЖОЙДА ИЗЗАТЛИ

«Қариси бор уйнинг париси бор»,— дейди доно халқимиз. Ҳақ гап. Табаррук кексаларимиз қатнашган ҳар қандай йиғин, тантана ёхуд байрамлар ҳам ўзгача файзли, шукуҳли бўлади. Ғалабага 50 йил тўлган ушбу кунларда шаҳримизнинг байрамона руҳ кезаётган кўчаларида кўксидаги қатор нишонларини ярақлатиб, юзларидан меҳр нурларини таратиб юрган пири-бадавлат кексаларимизни тез-тез учратиб, қалбларимиз ҳавас ва фахрга тўлади.

Улуғ айём муносабати билан нуроний фахрийлармизга кўрсатилаётган ғамхўрликлар тўғрисида гапириб беришни сўраб Тошкент шаҳар уруш ва меҳнат фахрийлари кенгашининг раиси Толиб ака Содиқовга мурожаат этдик.

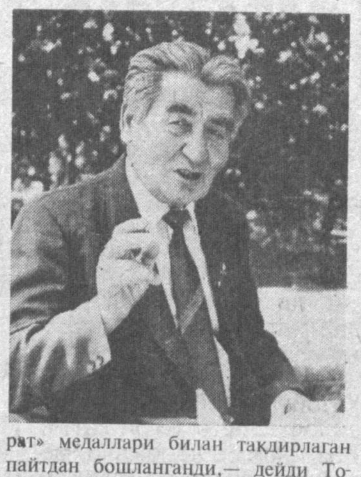

— Биз учун шодиёналар ўтган йили куздаёқ — Президентимизнинг Фармонларига кўра уруш ва меҳнат фахрийларини «Жасорат» ва «Шуҳрат» медаллари билан тақдирлаган пайтдан бошланганди,— дейди Толиб ака.— Ушбу мукофотларни топшириш билан боғлиқ тантаналар жойларда ҳали ҳам давом этмоқда. Шаҳримиздаги 11.555 нафар уруш иштирокчисига «Жасорат» медали ва 41.412 кишига «Шуҳрат» медаллари топширилиши керак. Президентимизнинг «1941 — 1945 йиллардаги уруш қатнашчилари ва мамлакат ичкарисида ишлаган меҳнаткашларни фашизм устидан қозонилган Ғалабанинг 50 йиллиги байрами муносабати билан мукофотлаш тўғрисида»ги Фармони барча сафдошларимизни, айниқса мамлакат ичкарисида ишлаган фахрийларимизни беҳад хурсанд этди.

Ҳар бир туман ҳокимлиги ҳам ўз туманларидаги фахрийларга эсда қоларли байрам бўлиши учун алоҳида тадбирлар уюштирмоқдалар, уларнинг ҳар хил муаммолари имкон қадар навбатсиз ва бепул ҳал этиляпти. Бундан ташқари фахрийлар ўзларининг собиқ ишхоналари, корхона, ташкилот, турли ўқув юртларининг жамоалари учун кутилган, иззатли меҳмонлар сифатида қарши олиняпти, уларга моддий ёрдам ва қимматбаҳо совға-саломлар улашилмоқда. Республика Алоқа вазирлигининг байрам совғаси сифатида ҳар бир фахрийга Мустақил Давлатлар Ҳамдўстлигининг исталган шаҳри билан телефон орқали 5 дақиқа бепул гаплашишлари учун талонлар берилганлиги ҳам кексаларимизнинг кўнглини кўтармоқда. МДҲ таркибидаги республикаларда яшовчи собиқ қуролдошлари билан суҳбатлашиш учун бироз бўлса-да қулайлик яратилди.

Яқинда бутун шаҳримиз бўйича ўтказилган кўкаламзорлаштириш ойлигида кексаларимиз ҳам фаол иштирок этишиб, ҳаммага ўрнак бўлдилар. Улар ўз қўллари билан 184.000 туп терак ва 100.000 туп мевали дарахт кўчатларини ўтказдилар.

Юртимизда байрам шодиёналари давом этмоқда. Нуроний зотлар қаерга бормасинлар — ўқув юртлари, корхона ва ташкилотлар, — ҳамма жойда тавозе ила кутиб олиниб, тўкин дастурхонлар ёзилади. Биз кексаларга икки оғиз ширин калом бўлса бас. Ёшларимиз одобли, юртимиз тинч, одамларимиз хотиржам эканлигини кўриш ҳам катта бахтдир. Мана шундай саодатли кунларни орзу қилган, шунинг учун курашган эмасмидик?

Бахтиёр ҲАЙДАРОВ
ёзиб олди.

Республикамиз халқи фронт ортида меҳнат жасорати кўрсатиш билан бирга ҳаракатдаги армияни ўқдори, ҳарбий техника, озиқ-овқат билан таъминлаб турди, жангчиларга совға-саломлар йўллади. Ушбу лавҳада Ўзбекистон делегацияси аъзоларидан бир гуруҳи жангчилар ва командирларга совға-салом улашаётган пайт акс этган. (1942 йил).

(Ўзбекистон Республикаси кино, расм ва овозли ҳужжатлар Марказий давлат архивидан).

ОҒИР ДАМЛАРГА ҚАРАМАЙ

Уруш йилларида шаҳримиз аёллари нафақат завод-фабрикаларда ишлаб, балки оғир шароитларда қатор сув иншоотлари қурилиши ишларида ҳам фаол қатнашдилар. Ана шундай иншоотлардан бири Шимолий Тошкент канали ҳам қишлоқ хўжалигини янада ривожлантириш, шаҳар меҳнаткашлари ва фронтга озиқ-овқат маҳсулотларини етказиб беришни кўпайтириш мақсадида долзарб қурилишлар қаторида бошланган эди.

Канал Дамачи мавзесида жойлашган Бўзсувнинг этагидан бошланиб, унинг ўнг қирғоғи бўйлаб 70 километргача чўзилган. Шундай узунликда яна бир канал Дамариқ бўйлаб қурилган. Канал қурилиши 10 участкага тақсимланиб иш олиб борилган бўлиб, шундай битта участкада шаҳардаги корхона, ташкилотларнинг ишчи-хизматчилари ишлаган. Унда доимий иш билан 14 минг одам банд бўлиб ҳар якшанба кунлари улар ёнига қўшимча 10 минг ишчи ҳашарга чиққан.

Канал қурилиши иштирокчиси Шайхонтоҳур туманидаги Гулобод маҳалласида истиқомад қилувчи кўп болали она Мукаррам ая Содиқова ўша кунларни эслаб шундай ҳикоя қилади:

— Уруш бошланган пайтда Эски шаҳарда жойлашган «Ударник» артелида ишлардим. Урушнинг дастлабки кунлариданоқ иш жойимиз ҳам, ётиш жойимиз ҳам артель бўлиб қолди. Кечаю кундуз фронтдаги жангчиларга кийим-бош тикардик. 1948 йилнинг 17 февралида «Шимолий Тошкент» канали қурилиши бошланди. Биринчилар қатори артелимиз хотин-қизлари билан кўнгилли бўлиб қурилишга отландим.

Урушнинг оғир йиллари бўлишига қарамай давлатимиз канал қурилиши ишчиларига шароит яратишни унутмади. Ҳар участкада сартарошхона, пойабзал ва уст-бошни ямайдиган усталар, кўчма савдо дўконлари, газета ва журналлар сотадиган бўлимлар ташкил этилди.

Оқила РАИМОВА.

Одамлар ва тақдирлар
ГЕНЕРАЛ БЎЛИШНИ ОРЗУ ҚИЛГАН

1919 йили Шайхонтоҳур туманидаги Дарвозакент маҳалласида ишчи оиласида дунёга келган Собиржонда ҳарбий хизматга ҳавас ўрта мактабда ўқиб юрганидаёқ бошланганди. Чунки мактабда ҳарбий тайёргарлик муаллими Хўжаевнинг ҳарбийларча ҳаракатини ҳавас билан кузатиб юрарди. Ўзи Тошкентда туғилиб ўсган эмасми, ўзбеклардан чиққан дивизия командири Миркомил Миршароповни ҳарбий кийимда от устида бир неча бор кўргандан кейин бу ҳавас янада кучайиб кетди.

1938 йил 15 июнь унинг ҳаётида унутилмас сана бўлиб қолди — шу куни у Тошкент пиёдалар ҳарбий билим юртига қабул қилинди. Заводнинг оддий ишчиси, 8 болани тарбиялаб вояга етказган отаси Охунжон Иноғомов, онаси Маҳбуба ая ўғлига оқ йўл тиладилар.

Машаққатли ҳарбий машқ ва ўқиш ҳам тугади. 1940 йил февралда ҳарбий билим юртини аъло баҳолар билан туғаллаган Собиржонга зобитликнинг дастлабки лейтенант унвони берилди ва у Харьков вилоятидаги Ахтирка пиёдалар билим юрти пулемёт взводи командири этиб тайинланди. Тошкентда олган ҳарбий билимини бу ердаги курсантларга бера бошлади, станокли ва қўл пулемётларини синчиклаб ўргатди.

1941 йили билим юрти Жанубий-Ғарбий фронт ихтиёридаги алоҳида 1-ўқчи полкка айлантирилди. Лейтенант Охунжонов пулемёт взводига командирлигича қолди. Полк шу атрофдаги Киев ва Путивль, Ворожба, Белополье, Сума шаҳарларини мудофаа қилишда қатнашди.

1941 йили декабрь ойида билим юрти Наманган шаҳрига кўчирилди, фронт учун зобитлар тайёрлаш давом эттирилди. С. Охунжонов курсантлар ротасига командир этиб тайинланди.

Киев мудофааси кунлари С. Охунжонов енгил ярадор бўлади. Тузалиб сафга қайтгандан кейин 1942 йил февралида Фарғона шаҳрида ташкил этилган 94-алоҳида ўқчи бригаданинг автоматчилар ротасига командир қилиб тайинланди. Бригада Москва мудофааси ва кейинчалик Сталинград учун бўлган оғир жангларда қатнашди. Кўп йиллар, кўп воқеалар ўтар, лекин қўшинларимизнинг Сталинград учун олиб борган жанглардаги жасорати ҳеч қачон унутилмайди.

Сталинград учун жанглар нақадар даҳшатли кечганлигини қуйидаги бир воқеадан билиб олса бўлади. Сталинград жасоратига бағишланган ёдгорлик устида ишлаётган ҳайкалтарошлар собиқ 62-армиянинг қўмондони, маршал Василий Чуйковга мурожаат қилиб, ундан маслаҳат сўрашган. Унинг маслаҳатига кўра Мамаев тепалигига боришади, бир куб метр ернинг тупроғини қазиб чиқаришганда ундан 1600 та ўқ, снаряд ва мина парчалари топилди. Ана шунча ўқ ва темир парчасига бардош берган киши ҳақиқий қаҳрамон бўлмай, ким бўлиши мумкин?

Собиржон Охунжонов ҳам шундай қаҳрамонлардан бири. Унга айниқса ўзбек халқининг фронтлардаги фарзандларига йўллаган мактуби қаттиқ таъсир қилди.

94-бригада Фарғонадан жўнар экан Тошкентга келганда эшелонни Йўлдош Охунбобоев кутиб олди. Жангчилар билан суҳбатлашди, уларни ғалаба билан ўз оилаларига, ота-оналари бағрига эсон-омон қайтишларини тилаб қолди.

Бригада тушган эшелон зенит батареяларининг ҳимоясида Сталинград фронтининг Серебрякова станциясига келиб тушди. 350 километрдан ортиқ йўл босиб, Дон дарёсига етиб келди. Шу ердаги Серафимович плацдармида биринчи жангга кирди. Бригаданинг Собиржон командирлик қилган автоматчилар ротаси 1 ва 3-гвардиячи армияларнинг дивизиялари билан ҳамкорликда 1942 йил декабрь ва 1943 йил январь ойларидаги оғир ва шиддатли жангларда қатнашди. Жангчилар 35-40 даражали совуқни писанд қилмай жанг қилдилар. Айниқса, Морозовск темир йўл станциясини ишғол қилишда бригаданинг 3-батальони (командири капитан Ислом Муҳаммадиев) ва Охунжоновнинг автоматчилар ротаси қаҳрамонлик кўрсатдилар.

Тепаликда жойлашган душман пулемёти автоматчиларнинг илгари силжишига йўл бермасди. Шунда Охунжонов старшина Ёқубжон Абдуллаевга махсус топшириқ берди: «Душманнинг орқа томонидан яширинча айланиб ўтиб, пулемётчи устига граната улоқтирасиз!». Ёқубжон бу вазифани шараф билан бажарди. Шундан сўнггина Охунжонов: «Олға, душманнинг биринчи траншеяси эгаллансин!», — деб буйруқ берди.

Шу жангда взвод командирининг ўринбосари Ёқубжон Абдуллаев ҳалок бўлди. Автоматчилар командир учун ўч олиб шиддат билан ҳужумга ўтдилар, олдиларидаги душманни қириб ташладилар.

1943 йил 1 майда С. Охунжонов 3-гвардиячи армия штабининг оператив бўлимига ёрдамчи қилиб тайинланди. Бу вазифада Лисичанск, Донецк, Горловка, Артемовск, Константиновск, Славянск, Краматорск, Красногвардейск шаҳарларини ишғол қилиш, Запорожье ва Днепр ГЭСига ҳужум қилиш режаларини ишлаб чиқишда қатнашди. Днепр дарёсидан ўтиш ва Катта Белозерка ҳамда Николаевка шаҳарларини жанг билан эгаллаш режаларини амалга оширишда бевосита иштирок этди, натижада бизнинг қисмлар ғалаба қозонди.

Бу жангларда бригада командирлари Краснов, Зайцев, Чугунов, Қирғизов, Иванов, Тошматов, Тожиевлар билан бирга Охунжон ҳам қаҳрамонлик намуналарини кўрсатди.

Собиржон Охунжонов ўз қисми билан 1944 йил февралида 1-Украина фронти таркибида Ғарбий Украина, Владимир-Волинск шаҳрини озод этишда, Польша ерларини душманлардан тозалашда, Висла дарёсини кечиб ўтишда, Сандомир плацдармини эгаллашда матонат кўрсатди. Польшанинг Ласк деган шаҳрида ўнг оёғига ўқ тегиб, суягини парчалаб кетди. Ҳарбий шифокорлар уни моҳирлик билан даволаб, оёққа турғаздилар. 1945 йил 15 апрелда Охунжонов душманнинг Нейсе дарёси бўйлаб қурган мудофаа иншоотларини бузишда, шу ойнинг ўзида Берлиннинг жанубий-шарқидаги ўрмонзорда қуршовда қолган қўшинларни тор-мор қилишда қатнашди.

Қўшинларимиз ҳужумни давом эттириб Дрезденни эгалладилар ва Судет тоғларидан ошиб ўтиб Чехословакияга кириб бордилар. Прагани озод этдилар. Бу жангларда ҳам Собиржон Охунжонов, майор Мустақимхўжа Акбаров, старшина Юсуфжон Маҳмудов, шифокор- капитанлардан Абдулла Ҳошимов, Акрамхўжа Акбаров, Мурод Маҳкамов, сержант Топиволди Сотиволдиев, старшина Убайдулла Сайдалиев, сержантлардан ҳайдовчи Исроилжон Усмонов, Икром Зарипов, Турғунбой Бобобеков сингари юзлаб юртдошларимиз жангтоҳларнинг энг оғир жойларида қаҳрамонлик билан жанг қилдилар.

Шундай қилиб, Собиржон Охунжонов қуролли кучлар сафида взвод, рота, батальон ва полк командири бўлди, бригада ва армия штабларида хизмат қилди. Урушдан кейин ҳарбий академияни тамомлаган полковник Охунжонов 55-гвардиячи ўқчи полк командири, 1964 йилдан 1967 йилгача Фарғона вилоят ҳарбий комиссари бўлиб ишлади. 1967 йилдан 1971 йилгача Ўзбекистон ҳарбий комиссарининг ўринбосари, 1971 йилдан 1987 йил сентябригача Ўзбекистон фуқаро мудофааси бошлиғининг ўринбосари — штаб бошлиғи бўлиб хизмат қилди. Умуман Собиржон ака армия сафида 50 йилдан ортиқ хизмат қилди, оддий курсантликдан генерал-лейтенант даражасига кўтарилди. Ҳозир Ўзбекистон Республикаси уруш ва меҳнат фахрийлари уюшмаси кенгашининг раис муовини. У кўрсатган жасоратлари эвазига кўплаб орден ва медаллар, ёрлиқлар билан тақдирланган. Ибратли оиланинг бошлиғи, икки ўғил ва бир қизнинг отаси Собиржон ака Охунжонов ҳамон сафда.

Муҳаммад РАҲИМ,
уруш ногирони, Ўзбекистон Республикасида хизмат кўрсатган журналист.

БИР ОРДЕН ТАРИХИ

Уруш бошланиши билан захирадаги командир бўлган навқирон йигит фронтга сафарбар қилинди.

...Қаҳратон қиш. Декабрь ойининг охирлари. Теварак-атроф қор билан қопланган. Взвод командири Абдулла Суюмов эскадрон қўмондонидан Боравенкова қишлоғини душмандан озод қилиш тўғрисидаги буйруқни олади.

Қўққисдан тепаликлар орасида душман танклари пайдо бўлди, уларнинг орқасидан эса пиёдалар бостириб келишарди. Абдуллажон ўзини босган ҳолда «Ўт очинглар, ўт!», деб ҳайқирди. Пулеметлар олов пуркар, танкларга қарши зарядланган шиша ва гранаталар кетма-кет портларди. Петр Коновалов билан Борис Дроздов граната олиб хандақдан чиқди. Улар орқасидан Павел Ветлугин зарядланган шиша отиб душман танкини ёндирди. Шу вақтда взвод командири Абдулла ҳам шиддат билан келаётган иккинчи танкка зарядланган шишани отиб ёндириб юборди. Орадан сал ўтмай танк ҳам ҳалокатга учради. Энди немис пиёдалари ўнг томондан ҳужум бошлади. Аҳвол оғирлашди. Ахир душман ротасига қарши биргина Абдулла Суюмов взводи қандай бас кела олсин?

Кутилмаганда Абдуллажон ҳам ўзини ёмон сеза бошлади.

Унинг юзлари ловуллаб ёнгандек бўларди. Чап кўзи қоронғилашиб яхши кўролмай қолди. Бурнидан эса тинмай қон оқар эди. «Ўзингни қўлга ол, Абдулла! Агар ҳолсизланиб қолсанг, взводдагиларнинг аҳволи не кечади!», деб пичирларди у ўзига ўзи. Сўнг яна дадиллашди. Шу куни катта жасорат, ғалабага бўлган чексиз интилиш ўз самарасини берди.

Взвод ғалаба маррасига яқинлашиб қолганди. Взводнинг кетидан янги кучлар, танклар кўрина бошлади. Абдуллажон аскарларига қараб: «Бизни ҳимоя қилиш учун янги кучлар келаяпти. «Олға!» деб буйруқ берди. Отряд «Ура!» садолари остида олға ташланди. Эрталаб улар Боравенкова қишлоғини душмандан озод қилиб, қўмондон буйруғини шараф билан бажардилар.

Командир Абдулла Суюмов ва унинг аскарларининг бу жангдаги кўрсатган жасоратлари 1942 янги йил арафасида Москвада «Коминтерн» радиоси орқали жуда кўп тилларда жаҳонга эшиттирилган. Бу жангдаги жасорати учун А. Суюмов «Қизил юлдуз» ордени билан мукофотланди.

А. Суюмов 1942 йилнинг 15 мартида Харьков вилоятининг Михайловка қишлоғида қаттиқ яраланиб, 8 ой госпиталда даволаниб, уйига қўлтиқтаёқ билан қайтиб келади. Ногирон бўлишига қарамай, Тошкент шаҳридаги бир қанча мактабларда ва хотин-қизлар педагогика билим юртида адабиётдан дарс беради. Педагогика фанлари илмий-текшириш институтида катта илмий ходим, «Совет мактаби» журналида бош муҳаррир бўлиб ишлади.

Республика аҳамиятидаги шахсий нафақадор, биринчи тоифадаги уруш ногирони А. Суюмов тез-тез мактабларда бўлиб, уруш хотираларини сўзлаб беради. Ҳозир ўқитувчиларидан Рафиқ Мўмин, Ботир Ғулом, Фитрат, Чўпонзода, Чўлпон ва Усмон Носир, Ҳамид Олимжон ҳақидаги эсдаликлари устида ишламоқда.

Шораҳим ГАДОЙБОЕВ,
Ўзбекистонда хизмат кўрсатган халқ таълими ходими.
Тўлаган РУСТАМОВ,
Республика уруш ва меҳнат фахрийлари кенгаши аъзоси.

Ҳужжатлар тилга кирганда
МУНОСИБ ҲИССА

Архив ҳужжатларининг шоҳидлик беришича 1942 йилда «Ўзбекистон пионери» деб номланган танк колоннаси фронтга қараб йўл олган. Бу танкларнинг қурилишида Ўзбекистон ўқувчилари 482 минг 178 сўм пул ва 100 минг тонна қора ҳамда 25 минг тонна рангли металл тўплаб топширганлар. Шундан 50 минг тонна металлни Тошкент шаҳар ўқувчилари йиғиб беришган.

115-ўрта мактаб ўқувчиларининг ташаббуси билан душман қамалида қолган Ленинград шаҳри меҳнаткашларига юбориш учун Тошкент шаҳри ўқувчилари 20 вагон олма, узум, 2 миллион 300 минг сўм пул тўплаганлар. Жангчиларга юбориш учун 1677 та калта пахталик, 120 та калта пўстин, 1682 та фуфайка, 410 та жемпер, 2444 та иссиқ кўйлак, 1158 та қўлқоп, 303 та пийма тўплаганлар. Бу ишда 43, 47, 64-мактабларнинг хизмати катта бўлган.

3000 га яқин ўқувчи боғларда мева териш ишлари билан банд бўлган. 113-мактабнинг 7-синф ўқувчиси Муборак Жўраева нафақат аъло ўқишда, балки далалардаги ишлари билан ҳам кўпчиликка намуна кўрсатган. Республика ўқувчилар саройи тарбияланувчилари ҳам бу хайрли ишлардан четда қолганлари йўқ. Улар фронтга юбориш учун 2500 та даструмол, 2000 жуфт ички кийим, 2600 та сочиқ, 5000 дан ортиқ қўлқоп тикиб жўнатганлар.

—Уруш бошланганда 12 ёшда эдим, — деб хотирлайди Тошкент Давлат тиббиёт институти қошидаги маслаҳатхона шифокори, тиббиёт фанлари номзоди Файзи Бойаҳмедов. — Насриддин, Муҳиддин, Нажмиддин акаларим урушга кетган. Очил акам темир йўлда хизмат қилган, уйда деярли бўлмасдилар. Маҳамат акам мактабда ўқитувчи, куни билан хизматда, баъзан ойлаб уйга келолмасдилар.

Ойим уйда ёш неваралари билан овора. Тиббиётга қизиқишим сабаб бўлса керак, куним госпиталда ўтарди. Беморларга хатлар, газеталардан хабарлар ўқиб берардим. Шифокорларга оғир беморларни муолажа қилишга қарашар, баъзан беморлар тепасида эрталабгача қолиб кетардим. 7-синфни тугатгач почтага ишга кирдим. Госпиталга келишни ҳам тўхтатмадим. Ойлик маошимдан беморларга бирон нарса олар, акаларимнинг кийим-бошларигача уларга тортиқ қилардим. Далалардан турли ўтлар йиғиб келиб, улардан дори тайёрлаган вақтларим ҳам кўп бўлган.

Дония ЗОКИРОВА.

СУРАТДА: металл парчалари йиғишда ўрнак кўрсатган 115-мактаб ўқувчиларига фахрий ёрлиқ топширилмоқда.

Фронторти фидойилари
ТЕШИККҚОПҚОҚЛИК АЁЛЛАР

Суронли уруш йиллари шаҳримиз халқ хўжалигида аксарият аёллар фаолият кўрсатганини яхши биламиз.

Бугунги кунда уларнинг сони тобора камайиб бормоқда. Бундай аёллардан бири ҳозирда Собир Раҳимов туманидаги Зуҳриддин Ғуломов маҳалласида истиқомат қилаётган 80 ёшли Азиза ая Акбаровадир. У маҳалла раисининг ёрдамчиси сифатида иш бошлаганда эндигина 19 ёшли келинчак эди.

— Ўшанда маҳалламиз Тешикқопқоқ деб аталарди, — дея хотирлайди Азиза ая. — Турмуш ўртоғим авиация заводи ишчиси эдилар. Шунинг учун уларни фронтга чақиришмаган. Ҳозирги 119-мактаб ўшанда тезликда госпиталга айлантирилиб, бир ҳафта ичида ярадорлар билан тўлди. Ўша оғир пайтларда ҳам халқимиз ўзининг сахийлиги, меҳрибонлигини йўқотмаганини ўйласам кўнглим фахрга тўлади. Аҳолига нон граммлаб ўлчаб берилаётган кунларда одамларимиз госпиталдаги ярадорлар ҳолидан хабар олиб, уларга озиқ-овқат маҳсулотлари чиқариб туришган, мактубларини ёзиб бериш, кийимларини тикиб бериш каби ишларда ҳам ўз кўмакларини аяшмаган. Дугонам Саодат Ғуломова ҳозир 83 ёшда, ўшанда уйида сигири бўларди. У ўғли Фахриддин орқали мактаб биносидаги ярадорларга сут чиқартириб юборар, эвазига ҳеч нарса олмасди.

1943 йилнинг кузида шаҳримизнинг барча маҳаллаларида бўлгани каби Тешикқопқоқ маҳалласида ҳам фронтдаги жангчиларга ихтиёрий равишда моддий ёрдам бериш мақсадида кийим-кечак йиғиладиган бўлди. Кимдир ўзи тиккан пахтали шим, қўлқоп, бошқа бириси этик, яна кимдир телпак каби қишки кийимларни маҳалла идорасига келтира бошлади. Ҳатто айрим одамлар ўзларида бундай нарсалар бўлмагани учун Ҳасти Имом бозоридан сотиб олиб топширдилар. Азиза ая ҳам келинлик бисотида бўлган иккита пахтали шим ҳамда иккита қишқи камзулни уйидан олиб чиқиб берди. Кийим-кечак ортилган юк машинаси маҳалла идорасидан вокзал томон йўлга тушганда бу аёл шундай халқ фарзанди эканидан қалби ғурурга тўлган эди.

Бундай хотираларни бугунги кунда 90 ёшли Баҳри Ғуломова, Ортиқ Саидова, 80 ёшдан ошган Ҳамро Баҳромовалардан эшитиш мумкин. Бу аёллар уруш йиллари барча имкониятларини фронтга, Ғалабага сарф этган тешикқопқоқлик хотин-қизларнинг бир қисми холос. Улар ўз ҳаётларининг энг гўзал дамларини фронтга ёрдам беришга бағишлаган, эндиликда эл эъзозида яшаётган табаррук инсонлардир.

Абдумалик АБДУРАҲМОНОВ.

Умрингиз бўлсин узоқ отахонлар. Сиздан иймону эътиқод, инсофу диёнат сабоқларини ўрганамиз.

Рустам Шарипов олган сурат

Муқаддас Қурбон ҳайити арафасида

ТИНЧЛИК, ОМОНЛИК, БАХТ КЕЛТИРСИН

Эртадан кейин мусулмон оламидаги каби юртимиз аҳли ҳам энг кутлуғ байрамлардан бири Қурбон ҳайитини зўр қувонч билан кутиб олишади. Миллий қадриятларимиз, урф-одатларимиз, тилимиз каби истиқлол шарофати билан Рамазон ва Қурбон ҳайитларини катта тантаналар билан байрам қилишдек хайрли кунларга етганимизга шукроналар айтамиз. Биз ушбу кутлуғ байрам арафасида Моварауннаҳр мусулмонлари идораси қошидаги ислом тадқиқот марказининг илмий ходими Ҳожи Салоҳиддин қори Муҳиддин билан мулоқотда бўлдик.

— Муҳтарам тақсир, Қурбон ҳайитининг тарихи, унинг ўзига хос хусусиятлари тўғрисида икки оғиз сўзлаб берсангиз.

— Ислом динимизда ҳайит байрамлари тўғрисида пайғамбаримиз Муҳаммад Мустафо Саллолоҳи алайҳи васаллам ҳазратлари муқаддас Ҳадиси шарифда «Ҳар бир миллатнинг ўз байрами бўлади. Бу мусулмонлар учун Рўза ва Қурбон ҳайитларидир», деганлар. Ана шу Ҳадисга мувофиқ диёримиз мусулмонлари азалдан ҳар иккала ҳайитни зўр хурсандчилик ила нишонлаб келадилар. Хусусан, республикамиз мустақилликка эришганидан сўнг жуда кўп соҳаларда юз бераётган хайрли ўзгаришлар каби фуқароларимиз эътиқод эркинлигига эришдилар. Жумладан, бу диний байрамни кўпчилик ибодатда иштирок этиб, қариндош-уруғу хешу ақраболарини зиёрат қилган ҳолда зўр хурсандчиликлар билан нишонласин деган мақсадда ҳар иккала ҳайитнинг биринчи куни дам олиш куни деб белгиланди. Иншооллоҳ, бу йилги ҳаж сафарига ҳам уч мингга яқин юртдошларимиз жўнаб кетишди.

— Қурбон ҳайитидек кутлуғ байрам арафасида ҳамшаҳарларимизга тилакларингиз...

— Иншооллоҳ, ҳайит намози бутун республикамизда 10 май, чоршанба куни кун чиққанидан 15 дақиқа ўтганидан сўнг ўқилади ва мустақил юртимизда кутлуғ байрам тантаналари бошланади. Мен ушбу байрам онлари юртимиз ҳар бир хонадонига тинчлик, омонлик, хуррамлик, файзу барака, тўкин-сочинлик кириб келишини Аллоҳдан сўраб қоламан. Ҳаммамизни яратганнинг ўзи шундай кутлуғ ой, кутлуғ кунларга кўп бора етказаверсин.

Суҳбатни Дилшод ИСРОИЛОВ ёзиб олди.

Набодот оламида

ЭНГ ҚАДИМГИ ДАРАХТЛАР

АМЕРИКА Қўшма Штатларида ва баъзи бошқа давлатларда бир неча миллион йиллардан бери яшаб келаётган иккита тур дарахт ўстирилади. Уларнинг аждодлари ер юзида қоя тошли тоғлар пайдо бўлмасдан олдин ҳам ўсар эди. Бу дарахтлардан энг қадимгиси ва машҳури гинкго деб аталади. Гинкго бундан 125 миллион йил аввал, яъни ер юзида динозаврлар яшаган даврда ҳам ўсар эди. У жуда ҳам чиройли бўлгани учун боғларга, катта-катта кўчаларга экилади. Бундан ташқари гинкго катта шаҳарларда экологиянинг бузилиши натижасида бошқа дарахтлар қуриб қолган вақтда ҳам ўша шароитга мослашиб ўз ҳаётини давом эттираверади. Барглари эса калта новдаларда тутам-тутам бўлиб ўсади.

Гинкго ўзининг кўпайиши билан бошқа дарахтларга ҳеч ўхшамайди. Унинг кўпайиш усуллари қирққулоқсимонларга ва бошқа спорали ўсимликларга ўхшаб кетади, яъни уларда оталаниш сузувчи эркак ҳужайралар ёрдамида амалга ошади. Гинкго тўғрисида ғарб ботаниклари биринчи марта 1712 йили маълумотга эга бўлишган. У Америка Қўшма Штатларига орадан 70 йил ўтгандан кейин олиб келиб экила бошланган. Гинкгонинг энг кексаси Филадельфия шаҳрида ўсади. 1784 йили ўрмон қабристонига экилган. Табиий шароитда гинкго фақат Хитойда ўсади. Лекин ҳозирги пайтда бир қанча мўътадил бўлган минтақаларда ҳам маданийлаштирилган. Шунингдек Марказий Осиё давлатларида ҳам манзара бериш учун боғларга, кўчаларга экилади.

ИККИНЧИ энг қадимги дарахт бу метасеквойядир. Илгариги вақтда уни фақат қазилма тарзидагина учратиш мумкин деган фикрлар юрар эди. Лекин профессор Т. Кан, 1914 йили Хитойнинг Сичуань вилоятида унинг ўсиб турган тўртта вакилини топди. Текширишлар натижасида шу нарса маълум бўлдики, метасеквойянинг тарқалиш ареали Хитойнинг Хубей ва Сичуань вилоятларига тўғри келиб, тахминан 30 даража шимолий кенгликда жойлашган. Умумий майдони 750 квадрат километрни ташкил этади. Метасеквойя 650 метрдан 1200 метр баландликларда қумлик тупроқларда ўсади. Кўринишидан у кўпроқ дарё бўйларини ва ер ости сувлари яқин бўлган жойларни афзал кўради. Бу дарахтнинг энг баланди 32 метр, айланаси эса 2 метрга боради.

1947 йили Арнольд дендрарийси метасеквойянинг уруғини йиғиш мақсадида Хитойга экспедиция ташкил қилиш учун маблағ ажратди. Натижада йиғилган уруғлар Америка Қўшма Штатлари қишлоқ хўжалиги вазирлиги томонидан Флоридадан то Коннектикутагача, ғарбда эса Колорадогача бўлган тажриба кўчатхоналарига тарқатилди. Ҳозирги пайтда ана шу катта майдонда метасеквойя ўрмонлари мавжуд. Ёзда у ўзининг оч яшил баргларини тўкади, кузда эса дарахтда жуда ҳам чиройли тўқ қизил барглар ўсиб чиқади.

Худойберган ХУДОЙБЕРГАНОВ,
Тошкент Давлат университети биология-тупроқшунослик факультетининг катта ўқитувчиси.

Илм масканларида

КЕЛАЖАК ПОЙДЕВОРИ

Тошкентдаги Саъди Сирожиддинов номли физика-математика лицей-интернатида ҳам илмга чанқоқ, иқтидорли ўқувчилар таълим олишади. Билим масканининг ташкил этилиши, унинг ўқув жараёнидаги афзалликлар, амалга оширилаётган бир қатор илмий-маърифий тадбирлар хусусида лицей директори, профессор Мирфозил Мирзааҳмедов қуйидагиларни сўзлаб берди.

— Қобилиятли ёшлар Ўзбекистонда минглаб топилади. Уларни топиш, танлаш, лаёқатини ривожлантиришга ҳукуматимиз ҳозир жиддий эътибор бермоқда. Иқтидорли болалар — миллий бойлик, халқ мулки, уларни асраш-авайлаш, ардоқлаш зарур. Шуларни ҳисобга олиб 1970 йили ёш физик ва математикларнинг республика махсус мактаб-интернати ташкил этилди. Ўша йили юртимизнинг турли вилоятларидан физика-математика фанига лаёқатли, 8-синфни битирган йигит-қизлар танлаб олинди. Уни ташкил этишда атоқли олимларимиздан академиклар Тошмуҳаммад Саримсоқов, Саъди Сирожиддиновларнинг хизматлари беҳиҳоя катта бўлди. 1990 йили мактаб-интернат Ўзбекистон Республика Олий ва ўрта махсус таълими вазирлиги тизимига ўтказилди. Айни пайтда Тошкент Давлат университетига бириктириб қўйилди. 1994 йилда эса унга лицей-интернат мақоми берилди.

— Лицей-интернатнинг бошқа ўқув масканларидан фарқи нима билан изоҳланади?

— Бизда бешта йўналиш: математика ва инглиз тили, математика ва иқтисодиёт, кимё ва биология, физика, информатика фанлари бўйича махсус 18 та синфлар мавжуд. Дарсларни ўзимизнинг ўқитувчилар билан биргаликда, ТошДУнинг кўзга кўринган профессор-ўқитувчилари ҳам олиб боради. Ўқувчиларимиз ҳар йили баҳорги таътиллар пайтидаги республика миқёсидаги олимпиадаларда етакчи ўринларни қўлга киритиб, олий ўқув юртларига имтиҳонларсиз кириш учун йўлланмалар олишади. Албатта бунда муаллимларимиздан Л. Саидазизов, С.Дўстмуродов, Г.Саъдуллаева, М. Исроилова, О. Мавлонов, С. Дўстмуродов, Э. Ҳусниддиновларнинг хизматлари салмоқлидир. Болаларга олий ўқув юртининг ўқув дастури ҳам қисман таништирилади. Ҳозирда янги ўқув услубини тажрибадан ўтказаяпмиз. Бу ўтилган мавзуни ўзлаштиришни осонлаштиради, билимларни чуқурлаштиради.

— Кучли билимга эга бўлиш учун муайян шарт-шароитлар, омиллар зарур, шундай эмасми?

- Албатта. Бугунги кунда юртимизга ўз касбининг устаси бўлган миллий мутахассислар жуда зарур. Шунинг учун ҳам авваллари пуллик ҳисобланган мактабимиз ҳозир буткул давлат таъминотига ўтган. Ўқиш эса бепул. Ўқувчилар тўрт маҳал иссиқ овқат, кийим-бош билан тўлиқ таъминланади.

Шуни таъкидлаш жоизки, мактабимиз битирувчиларининг 90 фоизидан кўпроғи турли олий ўқув юртлари имтиҳонларидан муваффақиятли ўтиб, талабаликка қабул қилинадилар. Баъзилари биздан олган билимлари асосида Туркия, Польша, АҚШ ва бошқа мамлакатларда ўқишларини давом эттирадилар.

Ўқув масканимизнинг 25 йиллик тўйи ҳам тобора яқинлашиб бормоқда. Шунга тайёргарликни бошлаб юборганмиз. Хуллас, хайрли ишларимиз режалари бир олам!

Назокат УСМОНОВА ёзиб олди.

ТИЖОРАТ ХАБАРЛАРИ ВА БИЛДИРУВЛАР

ТОШКЕНТ ШАҲАР 36-АТС АБОНЕНТЛАРИ ДИҚҚАТИГА!

36-АТСда рақамли янги асбоб-ускуналар уланиши муносабати билан

ШУ ЙИЛНИНГ 1 МАЙИДАН БОШЛАБ

Шаҳар ичида телефон орқали боғланиб сўзлашганлик учун

ВАҚТИНИ ҲИСОБЛАБ ҲАҚ ТЎЛАШ ЖОРИЙ ЭТИЛДИ

Айни пайтда абонентлар жорий ойнинг 15-кунига қадар олдиндан ҳар бир ой учун 24 сўм миқдорида абонентлик ҳақини ҳам тўлаб борадилар, бу эса уларга тақвим ойи мобайнида 180 дақиқа муддат маҳаллий миқёсда телефонда гаплашиш ҳуқуқини беради.

Телефонда юқорида белгиланган лимитдан ортиқча гаплашилган ҳар бир дақиқа учун 30 тийиндан ундирилади. Лимитдан ортиқча сўзлашувлар автоматик равишда ҳисоблаб борилади ва тўлов қоғози ҳисоб-китобдан кейинги ойнинг 15-кунигача почта орқали жўнатилади.

АБОНЕНТЛИК ВА ЛИМИТДАН ОРТИҚЧА ТЕЛЕФОН АЛОҚАЛАРИ УЧУН ТЎЛОВЛАРНИ ЎЗ ВАҚТИДА ТЎЛАШЛАРИНГИЗНИ СЎРАЙМИЗ.

Тошкент шаҳар телефон алоқаси ва радиолаштириш ишлаб чиқариш бирлашмаси.

ТОШКЕНТ ШАҲАР ТЕЛЕФОН ТАРМОҒИ АБОНЕНТЛАРИ ДИҚҚАТИГА!

ҲАМИД ОЛИМЖОН майдонидаги алоқа иншоотларида капитал таъмирлаш ишлари олиб борилиши муносабати билан

34/35-АТС абонентларида

19 МАЙГАЧА АЛОҚА БЎЛМАЙДИ

Тошкент шаҳар телефон алоқаси ва радиолаштириш ишлаб чиқариш бирлашмаси.

Ўзбекистон Республикаси Ички ишлар вазирлиги
Ўзбекистон Республикаси Маданият ишлари вазирлиги
ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ИЧКИ ИШЛАР ВАЗИРЛИГИ ИЧКИ ҚЎШИНЛАР БОШҚАРМАСИНИНГ 75 ЙИЛЛИГИГА БАҒИШЛАНАДИ.
ХАЛҚЛАР ДЎСТЛИГИ САРОЙИДА
13, 14 май соат 18.00 да

«КУЛГИ ВА ҚЎШИҚ КЕЧАСИ»

ҚАТНАШАДИЛАР:
Сўз устаси, киноактёр
МИРЗАБЕК ХОЛМЕДОВ
ва
«МИРЗО» ҚИЗИҚЧИЛАР ТЕАТРИ
Тошкент вилояти Ёшлар Иттифоқининг совриндори, хушовоз хонанда
ИСМОИЛЖОН ҒУЛОМОВ

Чипталар Халқлар дўстлиги саройи кассаларида сотилмоқда.

Маълумот учун телефонлар: 45-07-65, 45-92-51.

ТОШКЕНТ ТЕХНИК ЛИЦЕЙИ

Тошкент шаҳрида яшовчи ўғил болаларни қуйидаги мутахассисликлар бўйича
ЎҚИШГА
қабул қилади:

1. ЭЛЕКТРОН ҲИСОБЛАШ МАШИНАЛАРИ ОПЕРАТОРИ
2. КОМПЮТЕРНИ ЙИҒУВЧИ ВА СОЗЛОВЧИ
3. ЗАМОНАВИЙ ЖИҲОЗЛАР ИШЛАБ ЧИҚАРУВЧИ ДУРАДГОР

Лицейга 1995 йилда 9-синф ни битирадиган, баҳоси 4 ва 5 бўлган ўқувчилар имтиҳон билан қабул қилинади.
ДАРСЛАР ЎЗБЕК, ТУРК, ИНГЛИЗ ТИЛЛАРИДА ОЛИБ БОРИЛАДИ.
Лицей ўқувчилари ўқиш даврида иссиқ овқат ва кийим-бош билан таъминланадилар.
Лицейни битирган ўқувчилар ўз хоҳишига биноан мутахассисликлари бўйича ишга жойлашиши ёки университетларда ўқишни давом эттириши мумкин.
Имтиҳонга кириш учун керак бўладиган ҳужжатлар:

1. Ариза
2. Иккита фотосурат (3х4)
3. 9-синфни битирганлиги ҳақидаги гувоҳномаси
4. Туғилганлик ҳақидаги гувоҳноманинг нусхаси

Ариза формалари техник лицейдан олинади

ИМТИҲОН КУНЛАРИ: 15 - 16 - МАЙ.

ТЕЛЕФОНЛАР: 91 33 94 - 93 00 09

Тошкент техник лицейи манзилгоҳи: Тошкент шаҳар, Ҳамза ноҳияси, Оқдарё кўча 122-уй.

Автобуслар: 26,161,15 "ЖАМИЛА" магазини бекати
7,55,68,37,52 "ЁҒ - МОЙ КОМБИНАТИ" бекати (МАСЛОЖИРКОМБИНАТ)

Диққат!
Техник лицейга кириш имтиҳонидан энг юқори балл олган ўқувчига компьютер совға қилинади.

Ибратли ҳикоятлар

ЧИМИРИЛГАН ҚОШ

Мусулмон оламининг илоҳий қомуси — «Қуръон»да «Абаса» деган сура бор. Бунинг маъноси «Қош чимирди», демакдир. Ушбу китобнинг ўзбек тилига таржимони, билимдон олим Алоуддин Мансур бу суранинг келиб чиқиш боисининг изоҳини ҳам келтириб ўтганлар. Ривоят қилинишича бир куни пайғамбар алайҳиссалом Қурайш зодагонларидан бир гуруҳини исломга даъват қилиб турганларида олдиларига Абдуллоҳ ибн умми Мактум исмли кўзлари ожиз бир одам келиб, бир неча бор: «Ё Расулуллоҳ, менга Оллоҳ сизга билдирган нарсалардан таълим беринг», - деб такрорлади. У киши аъмо, яъни кўр бўлганлигидан пайғамбаримизнинг бошқалар билан банд эканликларини сезмаган эди. Пайғамбар алайҳиссалом ҳалиги Қурайш катталари мусулмончиликни қабул қилишса уларга бошқалар ҳам эргашади, деган умид билан берилиб сўзлаётганликлари сабабли мана шу пайтда Абдуллоҳ ибн умми Мактум келиб сўзларини бўлганидан аччиғланиб, қовоқларини солдилар ва у кишига орқа ўгириб, қурайшликлар билан сўзлашишда давом этдилар. Шунда Оллоҳ таолодан: «Пайғамбар ўзининг олдига кўзи ожиз киши келганида қош чимирди ва юз ўгирди. Эй Муҳаммад, сиз қаердан билурсиз, эҳтимол у сиздан ўрганадиган илму маърифат ёрдамида ўз гуноҳларидан покланар? Сиз Оллоҳдан қўрқиб олдингизга келган зотдан юз ўгириб олмоқдасиз. Йўқ, сиз асло бундай қилманг!» деган оятлар нозил бўлди. Муҳаммад алайҳиссалом бу ҳол учун яратганга истиғфор айтди ва кейин қачон Абдуллоҳ ибн умми Мактумни кўрганда «Марҳабо!» деб унга пешвоз чиқадиган бўлди.

Қаранг-а, олдига келган одамга бир марта қош чимирганига шунча дашном, шунча панд-насиҳат, шунча ибрат!

УЧ МАРТА АЛДАГАН ЎҒРИ

Ҳикоя қиладиларки, бир йили Мадинада садақа, закотга келган бирмунча хурмо меваси йиғилиб, бир жойга қўйилган, унга Абу Ҳурайра деган саҳоба қоровул этиб белгиланган эди. Қараса, кечаси бир ўғри келиб хурмодан ўғирламоқчи бўлди. Уни ушлаб Муҳаммад алайҳиссаломнинг олдига олиб бормоққа қарор қилди. Шунда ўғри: «Муҳтожлигимдан бу ишни қилдим, иккинчи қилмайман», - деб ёлвора бошлади. Абу Ҳурайранинг раҳми келиб, уни қўйиб юборди. Эрталаб Муҳаммад алайҳиссаломнинг олдига келса, у зот: «Эй, Абу Ҳурайра, кечқурун ушлаб олган асиринг қани?» - деб сўраб қолдилар. Бу ишни Абу Ҳурайрадан бошқа ҳеч ким кўрмаган эди, у ҳайрон бўлиб: «Ота-онам сизга фидо бўлсин, ё Расулуллоҳ, кўп ёлворди, иккинчи қилмасликка сўз берди, раҳмим келиб қўйиб юбордим», — деди. Шунда Муҳаммад алайҳиссалом: «У ёлғон айтади, қараб тургин, бу кеча яна ўғирликка келади», дедилар. Қарангки, пайғамбаримизнинг айтгани бўлди ҳалиги ўғри бу кечаси яна келди, Абу Ҳурайра уни ушлаб олгач, кўп ялинди, иккинчи қилмасликка қасам ичди, Абу Ҳурайра уни яна қўйиб юборди. Эрталаб у Муҳаммад алайҳиссаломнинг олдига келган эди, пайғамбаримиз: «Кечаги ўғри сени яна алдаб, қутилиб кетди-да. Қараб тур, у бу кеча яна келади» дедилар. Ҳақиқатан ҳам ўша ўғри бу кеча ҳам келиб, яна кўп ҳийла-найранглар билан қутилиб кетди.

Муҳаммад алайҳиссалом: «Ўғрилар - шайтоннинг шеригидир», деб бежиз айтмаганлар-да!

«ЎТИН ТЕРИШ — МЕНДАН...»

Ҳикоя қиладиларки, ғазот сафарларидан бирида таом тайёрлаш пайтида саҳобалардан бири туриб: «Ё, Расулуллоҳ мол сўйиш менинг устимда бўлсин», деди, иккинчи саҳоба: «Ош пишириш мендан бўлсин», деди. Шунда Муҳаммад алайҳиссалом: «Ўтин териш—мендан», деб ўтин теришга киришиб кетган эдилар.

Ҳа, ҳазрати Муҳаммад алайҳиссалом «тайёрига айёр»лардан эмас эдилар.

ДИЛОЗОР КУЁВ

Муҳаммад алайҳиссалом Маккадан Мадинага ҳижрат қилмасларидан илгари бир қизлари амакиси Абу Лаҳабнинг ўғли Утайбанинг никоҳида эди. Расулуллоҳга пайғамбарлик ваҳийси келгандан сўнг дастлаб Қурайш зодагонлари унга тиш-тирноқлари билан қарши чиққанликлари маълумдир. Булар орасида ўз амакиси Абу Лаҳаб биринчи ўринда турарди. Унинг ўғли Утайба ҳам дилозорлигу золимликда отасидан қолишмасди. Шу орада ота-бола иккалалари тижорат учун Шом сафарига чиқмоқчи бўлдилар. Кетар чоғларида Утайба пайғамбаримизнинг олдига келиб: «Эй, Муҳаммад, сенинг келтирган дининг, сўзларинг - ҳаммаси ёлғондир. Кофирлигимга қасам бўлсинки, қизингни талоқ қилдим», - деди. Яна бу сўзларга қаноат қилмасдан Муҳаммад алайҳиссаломнинг юзларига қараб: «Туф сенга!» - деди. Бу худобехабарнинг қилмишларидан Расулуллоҳнинг кўнгиллари қаттиқ ранжиди ва: «Эй бор худоё, итларингдан бир итни буларга юборгин», - деб қарғади. Карвонга қўшилиб сафарга отланган ота-бола Расулуллоҳнинг бу қарғишларидан қўрқиб, ўзларини эҳтиёт қилишга тушдилар. Йўлда бир манзилга қўндилар. «Бу ерда йиртқич ҳайвонлар кўп», деган овоза бўлди. Шунда Абу Лаҳаб: «Эй карвон аҳли, Муҳаммаднинг боламга қилган қарғишидан қўрқаман, бу кеча боламни эҳтиёт қилиб сақлаб беринглар», - деди. Карвондагилар «хўп» деб, юкларни қўрғон қилиб, туяларни чўктириб, Утайбани ўртага олиб ётдилар. Аммо тунда бир арслон карвон қўрғони ичига кирди, уйқуда ётганларнинг юзларини искаб юриб Утайбани излаб топди ва пўлатдек чангалини унинг юзига уриб парчалаб ташлади. Дилозор куёв шу тарзда жазосини олди.

«ОЗГИНА ИЧИЛСА МАЙЛИМИ?»

Маълумки, Қуръони Каримда маст қилувчи ичимлик ичиш бутунлай ҳаром қилинган. Чунки, ичкилик ичиш жаъми куфрнинг боши саналади. Бу ҳукм барча мусулмонларга эълон қилинган эди. Бир куни Абулқайс қабиласининг элчилари Муҳаммад алайҳиссаломнинг олдиларига келиб имон келтиришгач, ундан: «Ё Расулуллоҳ, бизнинг ерларимизнинг ҳавоси оғирдир, ош-сувларимиз сингишли эмас, узум-хурмолардан ясалган ичимлик шаробларимиз бўлур, шулардан бир коса-ярим коса ичиб юрмакка рухсат қиласизми?» - деб сўрашди. Шунда Расулуллоҳ: «Ўзингиз биласизки, ҳеч ким бу нарсадан оз ичмакка қаноат қилмайди, кўп ичиб, маст бўлиб, сўнгра ақли қочиб, қилич суғуриб ўз йўлдошининг оёғига уриб қўйиши ва бунинг натижасида у йўлдоши бир умр чўлоқ бўлиб қолиши мумкин», - деб жавоб қилдилар.

Пайғамбардан бу сўзни эшитишлари билан ўтирган элчилар бирданига кулиб юборишди. Расулуллоҳ улардан: «Нега кулдинглар?» - деб сўради. Шунда улар: «Сиз айтган воқеа ўз ичимизда, мана бу киши устида бўлиб ўтган эди», - дейишиб, оралардаги бир чўлоқ кишини кўрсатишди ва: «Минбаъд шароб ичмаганимиз бўлсин», - деб ваъда бердилар.

Ушбу ҳикоят билан юқоридаги сарлавҳада қўйилган саволга аниқ жавоб топилди.

Мухтор ХУДОЙҚУЛОВ.

Истироҳат боғларида

«САЛОМАТЛИКНИНГ ЁШ ДЎСТЛАРИ» МУСОБАҚАСИ

Шаҳримиздаги «Меҳржон» маданият ва истироҳат боғида халқаро Қизил Хоч ва Қизил Ярим Ой жамиятлари байрами, Ўзбекистон Қизил Ярим Ой жамиятининг 70 йиллиги ҳамда фашизм устидан қозонилган Ғалабанинг 50 йиллигига бағишлаб санитария постчиларининг «Саломатликнинг ёш дўстлари» деб номланган мусобақаси бўлиб ўтди. Тошкент шаҳар Соғлиқни сақлаш ва Халқ таълими бош бошқармалари ҳамда шаҳар Қизил Ярим Ой жамияти қўмитаси ўзаро ҳамкорликда ўтказган ушбу тадбирда пойтахт туманларида ўтказилган мусобақаларнинг ғолиблари ҳисобланмиш 11 та мактаб санитария постчилари ҳамда конкурсдан ташқари яна 2 жамоа иштирок этди.

Саломатликнинг ёш дўстлари бўлмиш ўқувчилар ўртасидаги беллашувлар саккиз босқич доирасида ўтказилди. Улар сафда туриш, жароҳатланган, бахтсиз ҳодисаларга учраган ва тўсатдан бетоб бўлиб қолганларга тиббий ёрдам кўрсатиш, уйда беморга қараш, шахсий ва жамоат гигиенаси, Ўзбекистон Қизил Ярим Ой жамиятининг тарихи, доривор ўсимликлар ва уларни қўллаш каби шартлар бўйича ўз билим-кўникмаларини намойиш этишди. Бу ғалги мусобақада аввалгиларидан фарқли равишда Қизил Ярим Ой жамияти фаолиятини ёритадиган шеър, ҳикоя ёхуд саҳна асарини кўрсатиш шарти ҳам ўрин олди.

Шуни алоҳида таъкидлаб ўтиш ўринлики, шу куни «Меҳржон» боғидаги тадбир том маънода болаларнинг ажойиб байрамига айланиб кетди. Боғ маъмурияти томонидан уюштирилган ажойиб концерт дастурларини болалар мириқиб томоша қилишди, барча аттракционлар уларга бепул хизмат кўрсатди. Шаҳримизга ташриф буюрган халқаро Қизил Хоч ташкилоти делегацияси аъзолари ҳам Тошкентда болалар ва ўсмирлар ўртасида санитария, гигиена ва беморларга дастлабки тиббий ёрдам кўрсатиш ишлари қандай ташкил этилганлиги билан яқиндан танишдилар.

Мусобақа давомида ўқувчилар ўзларининг ушбу соҳа бўйича катта билим-маҳоратга эга эканликларини кўрсатдилар. Барча босқич вазифаларини муваффақиятли адо этган Ҳамза туманидаги 161-мактаб ўқувчилари жами 164 балл тўплаб, мусобақа ғолиби деган фахрий номга сазовор бўлдилар. Юнусобод туманидаги 86-мактаб ўқувчиларига эса иккинчи ўрин насиб этди. Мусобақа доирасида санитария-гигиенага бағишланган деворий газеталар танлови ҳам ўтказилди ва унда Ҳамза туманидаги 231-мактаб газетаси энг яхши деб тан олинди.

Мусобақа якунлангач, унинг барча иштирокчиларига фахрий ёрлиқлар, кубоклар ва қимматбаҳо совғалар топширилди.

«Саломатликнинг ёш дўстлари» шаҳар мусобақасининг кўнгилли ўтишида пойтахт ДАН бошқармаси ҳамда фуқаро мудофааси ташкилоти ходимлари ўзларининг муносиб ҳиссаларини қўшдилар.

Дамир ИСЛОМОВ.

ОҚШОМХОНЛАР ДИҚҚАТИГА!

«Тошкент оқшоми» газетасининг навбатдаги сони 12 майда чиқади.

СОБИР РАҲИМОВ туманидаги «МИРАКБАР» фирмаси ТУГАТИЛАДИ

Даъволар эълон чиққан кундан бошлаб бир ой мобайнида А. Ҳидоятов кўчаси, 14-уйда қабул қилинади.

МИРОБОД туманидаги масъулияти чекланган жамият «ЛЕТТА» ТУГАТИЛАДИ

Даъволар эълон чиққан кундан бошлаб бир ой мобайнида Мовароуннаҳр кўчаси, 33-уйда қабул қилинади.

Самарқанд кооператив институтининг ректорати ва касаба уюшма ташкилоти шу институтнинг Тошкентдаги ўқув-услубий пунктининг собиқ мудири

Абдурауф ОБИДОВнинг

бевақт вафот этганлигини чуқур қайғу билан билдириб, марҳумнинг оила аъзоларига таъзия изҳор қилади.

Бош муҳаррир Эркин ЭРНАЗАРОВ.

Тошкент оқшоми

Муассис: Тошкент шаҳар ҳокимлиги

Газета Ўзбекистон Республикаси Давлат матбуот қўмитасида рўйхатга олинган. Рўйхат сони ~ 10.

Манзилимиз: 700000, Тошкент шаҳри, ГСП, Матбуотчилар кўчаси, 32-уй.

Телефонлар: хатлар ~ 33-29-70; эълон ва тижорат хабарларини жойлаштириш масалалари бўйича~ 56-54-68, 32-56-66.

Эълонлар ва тижорат хабарлари аниқ ва тўғрилиги учун жавобгарлик уларни берган ташкилот ва шахслар зиммасидадир.

Нашрни етказиб бериш масалалари бўйича турар жойлардаги почта бўлимларига ёки "Тошкент почтаси" шаҳар почта корхонасининг фойдаланиш бўлимига ~ 33-74-05 телефонига мурожаат қилишингиз мумкин.

Ҳажми ~ 2 босма табоқ. Офсет усулда чоп этилади. Қоғоз бичими - А-2. Газета IBM компьютерида терилди ва саҳифаланди. Нашр кўрсаткичи - 64690.

"Шарқ" нашриёт-матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили: "Буюк Турон" кўчаси, 41-уй.